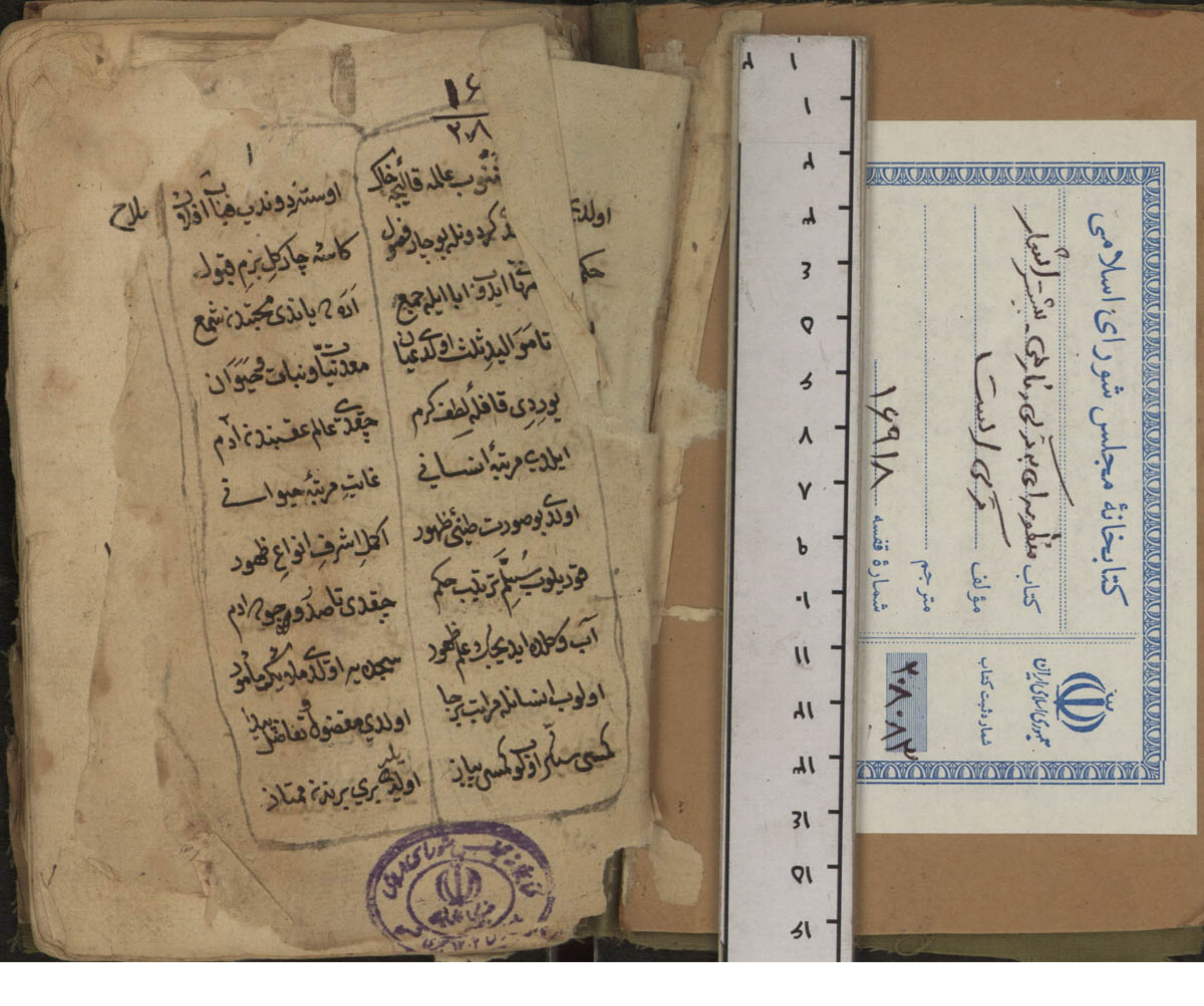
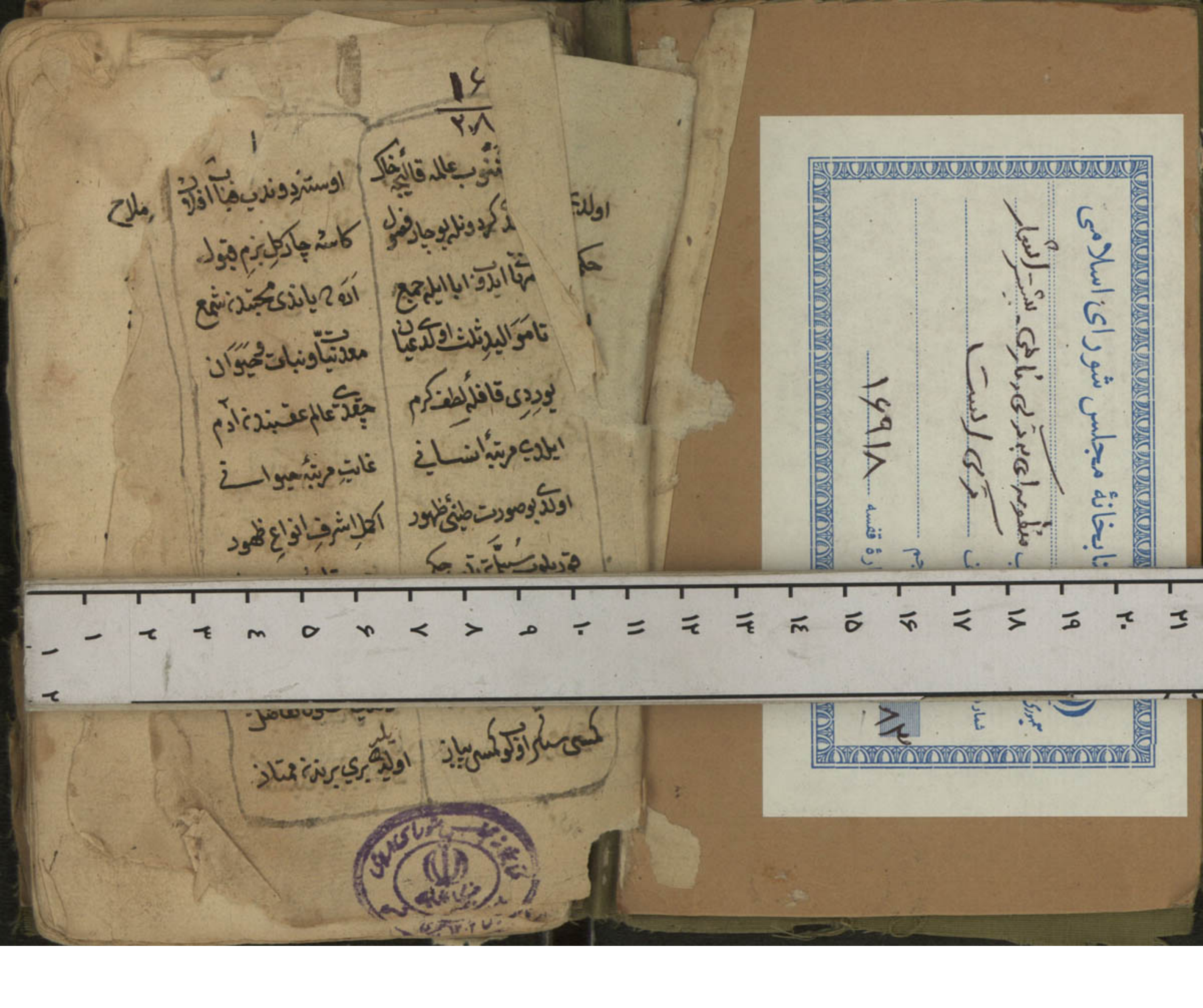

۱

...نوب عالمه قالیچهٔ خاک	اوسترد و ندیب هبا افلاک
...کردونلر بو چار فصول	کاسهٔ چارکل بزم قبول
...ایدو ابا ایله جمع	اده ؟ یاندی مجلسنده شمع
تاموالید ثلث اولدی عیان	معدنیات و نبات و حیوان
یوردی قافلهٔ لطف کرم	چیقدی عالم عقبندن آدم
ایلدی مرتبهٔ انسانی	غایت مرتبهٔ حیوانی
اولدی بو صورت طینی ظهور	اکمل اشرف انواع ظهور
قودیلو بیسلم ترتیب حکم	چیقدی تا صدور ؟ آدم
آب و گل ایدیجک علم ظهور	سیچن بر اولدی ملایکه مامور
اولوب انسانله مراتب برجا	اولدی معقوله تفاضل پیدا
کمسی سلم اوکو کمسی پیاده	اولدیلر بری برینه ممتاز

...شوب عالمه قالیجه خاک — اوسترِدو ندیب هبا افلاک

...کردونلره بو چار فصول — کاسهٔ چار کل بزم قبول

...ایدوب ابا ایله جمع — اده یاندی مجددن شمع

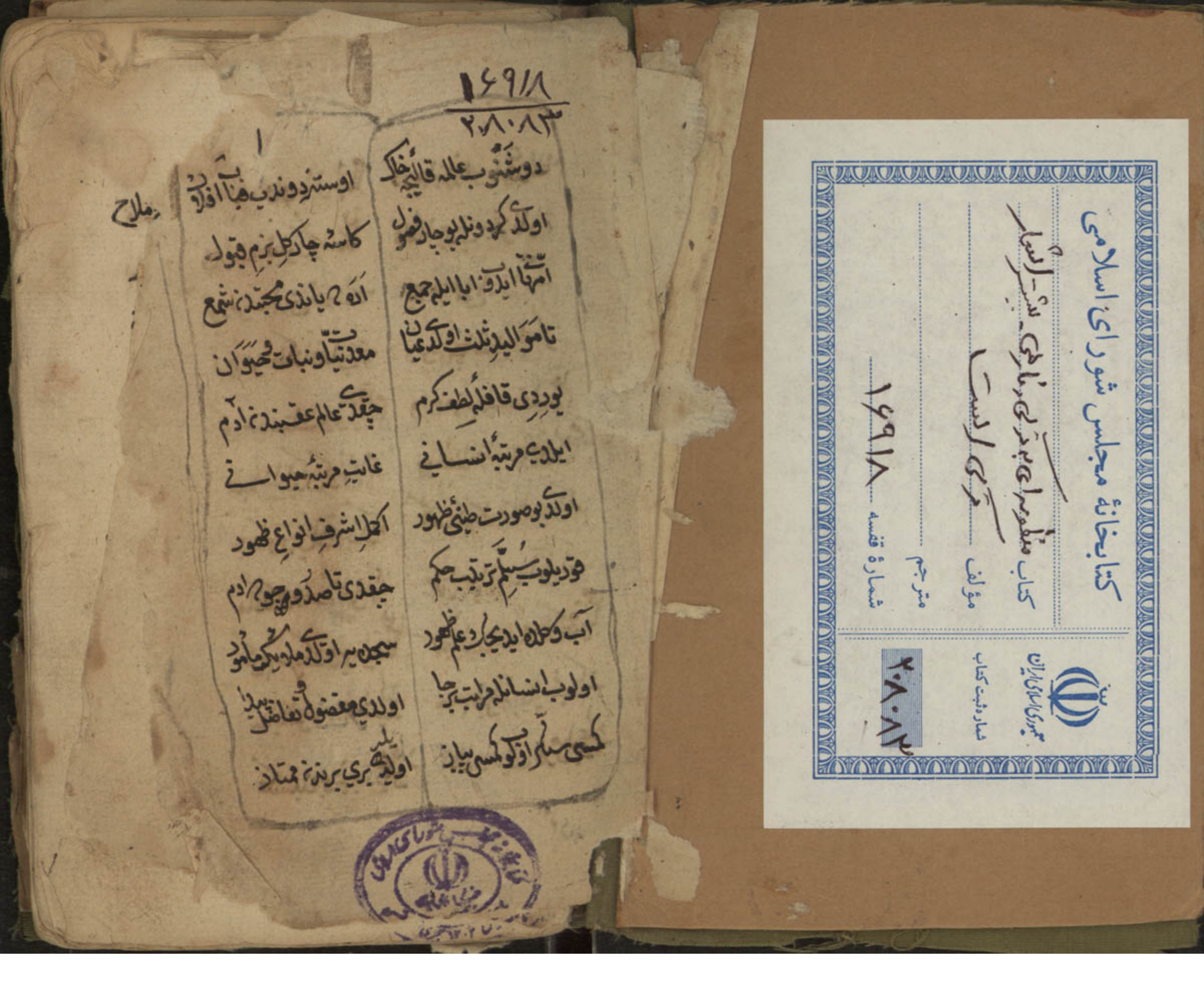
تا موالید ثلث اولدی عیان — معدنیات و نبات و حیوان

یوردی قافلهٔ لطف کرم — چقدی عالم عقبندن آدم

ایلدی مرتبهٔ انسانی — غایت مرتبهٔ حیوانی

اولدی بو صورت طینی ظهور — اکمل اشرف انواع ظهور

کمسی سنکر اوکو کمسی بیاز — اولدیلر بری برندن ممتاز

۱

دوشدی بو عالمه قالب خاک — اوسترده دوندی هبا افلاک

اولدی کردونله بو چار فصول — کاسهٔ چار کل بزم قبول

امهات ایدوب ابا ایله جمع — اوده یاندی مجلسنده شمع

تا موالید ثلث اولدی عیان — معدنیات و نبات و حیوان

یوردی قافلهٔ لطف کرم — چقدی عالم عقبنده آدم

ایلدی مرتبهٔ انسانی — غایت مرتبهٔ حیوانی

اولدی بو صورت طینی ظهور — اکمل اشرف انواع ظهور

قودیلر بو سسته ترتیب حکم — چقدی تا صدر وجوده آدم

آب و گل ایدیجک علم ظهور — سجده ایدر اولدی ملائک مأمور

اولوب انسانله قرابت برجا — اولدی معصومه تفاضل پیدا

کمی سیلر اوکو کمسی بیاز — اولدیلر بری برینه ممتاز

رتبه رتبه اولوب انواع تمام / درجاتیله ظهور ایتدی نظام

بی مراتب بیلیلور دکره کن / عالمک یرینی طوتمز نادان

کورمز مصلحتن آتشک و آب / ایدهمز عملکی باد و تراب

ایدهمز آهنک افعالنی زر / ویرمز چاشنیء ملحی شکر

کورمز دستک ادا و موزین قدم / وارهمز سیف مقامنده قلم

بصیرتک ایلدکی کوش ایدهمز / هوشک اندیشه سنی موش ایدهمز

بذدکری یرینی طوتمز زرکه / کفشکر کادینی بلمز دولکی

مالکک فعلنی قلمز مملوک / بلمز احوالی دعا یا ملوک

کرم سردک ویرمز احکامنی / نه بیلور خشک تریک فرجامنی

سایه بلمز اثرین خرشیدک / جام بلمز طربن جمشیدک

عکسیدر بو نیجه دریکمو علاد / اکلاوالدیغی قدر مطبوعک

اولدی

اولدی مرات تقابل پیدا / ضد ایله منکشف اولدی اشیا

حکمت و قدرت غایتی یوقدر / بو تماشایه نهایت یوقدر

بو نظام اوزره در اجزای جهان / عقلک ایردیکی قدر اولندی عیان

مرتبت واخرت و دنیاده / جاری اولمش صور معنیده

معنویات مراتب فی جوق / بحر د موجه سنک غایتی یوق

دیدی سر قافله شهر شهود / یوقدر الا که مراتبله وجود

جمله دن اهل ولایت اعلی / انبیا رتبه سی اندن ارقا

انبیا صدر سریر اعزاز / هر بری بر دمنیر اعجاز

لیک سلطان سریر عالم / حضرت سید ابن آدم

حکم فرمانه نکین لولاک / خط پرای وما ارسلناک

کوهر ما حصل لجه جود / میوه نه طبق باغ وجود

فاتح رحمهٔ گنجینه بود   علت غایهٔ نقش ظهود
اولین حرف کتاب رحمت   معنی مقصد لفظ همت
ابتدای نفس رحمانی   انتهای انفس سلطانی
صورت معنی معنی صور   نور بالا کش قندیل قدر
زیور صدر سرای هستی   خازن نور گنج بلندوستی
ختم گنجینهٔ سر کونین   سر یم داده قاب قوسین
صاحب مرتبهٔ او ادنی   عارف مسئلهٔ ما اوحی
زینت زین براق تمکین   رفرف آرای ره علیین
حکم فرمای بلاد ملکوت   نوربخشای فضای جبروت
نیر مشرق انوار علوم   خواجهٔ فن رسالات عموم
مورد وحی جلیل تنزیل   مخبر عنه بطون انجیل

صفوة

صفوة الصفوة قند ارواح   نخبة النخبة اشباح ملاح
اشرف اشرف انواع بشر   حسن احسن تقویم صور
رحمت عالمیان روح جهان   مرکز دایرهٔ کون مکان
احمد الخلق محمد محمود   نبی محبوب خداوند ودود
اصل کل مظهر اسم اعظم   جمله دن اولکدر مبتدا اتم
صالاری قافلهٔ سروری   اول ما خلق الله نوری
ختم اولوب ذاتی ایله عز علا   مرکزنی بولدی صفت علیا
ویردی دور فلکه ذاتی نظام   بدو ختم اولدی وجودیله تمام
خاک غیب الجسمه که تخم خسرود   ایلدی میوه بطوننده ظهود
کوردی نوب دورنده میم سرمد   اولدی موجود احددن احمد
ایلسک اول ادکای رسول الله   آخر اسم محمدکه دال

ایدوبن ذاتنه الله تعظیم | ابتدی بالذات صلوة و تسلیم
ذاتنه اولنه صلوتیله سلام | الی اصحابنه تا دور قیام

شکرنامه نابی افندی با خدای متعال جل شانه بدادن پسر

ای ابا الخیر محمد چلبی | ای ایدن ذاتی مزین چلبی
حکمه بادسی عمرم وادی | دوحه دولتمک نو بادی
پرتوی نوری چیالم کرکن | محض خیر برکاتم سن سن
سنی ایتدی کرمندن اعطا | پدر کی یوسف نابی به خدا
سنله ظاهر در ایا طفل نجیب | معنی الولد سر ابیه
اولکه ذاتک سنک ای نور بصیر | زینت گلشن هستی بدر
صاله لی باشمه ذاتک سایه | بن سنکله تیرم دنیایه
سنی ویردی بکا ای فیض مآب | موسم سن کبره وهاب

طوغیجق

طوغیجق عالمه حسنک ماهی | کذدانا ایتمشدم پنجاهی
چار و پنجاهنده ویردی حق سنی | هفت سالکن یازدی بو ورقی
ولدم شهر دلارای رها | حین تحریری مقرم شهبا
نر دو ها اشتمه گلزار جهان | مسقط ذاتی خلیل الرحمن
نر دو ها غبطه که خط شام | مظهر معجزه بردو سلام
بر زمان ادرنه و استنبول | اولدی سیل بکا جای نزول
لله الحمد بنجه منصب وجاه | اولدی یوبندیه احسان اله
فلقدیلکنی صکره دماغ دولت | اولدم افتاده کنج عزلت
جزیرایه هوا اولکه سبب | اولکه داماکهم شهر حلب

دعانامه ومدح برای پسر خویش وتوریخ حسب حال

ای چراغ طرب افروز امل | هبه حضرت حق عز وجل

حمد لله نسبتك عالیدر / علم ایله جدّ و آبك لیدر

گرچه بالاسی یلدزدر اما / بلنی هر رتبه ده رهبر علما

لیك بو قدر آب و جرده سكا جوق / كندوكه ایت مرتبهٔ فضله صعود

اصلی محمود گبی صنع خدا / اصل اولان ایلمز البته خطا

هر نه وار جوهر ذاتی نیده / جمله مجموع مهیا سنده

سنده اخلاق مدایح جوقدر / لله الحمد ذمایم یوقدر

بوی خلق حسنك عطریدر / سنده آثار ادب فطریدر

فیض حقدن ایرشور امدادك / كسبه حاجت قومز استعدادك

ایتسون الله سنی برخوردار / طوتسون عمر طبیعیده قرار

لیك دائم عنایه كه انفاسی بلدر / ایده داو لادینه تأثیر دكر

ایتمك ایچون سكا اویزهٔ گوش / اولمق ایچون سكا سرمایهٔ هوش

كاوش

كاوش بیشهٔ اندیشه ایله / كاه كاه قلم تیشه سیله

چقاروب معدن دلدن یكسر / رشتهٔ نظمه چكوب پاره گهر

ایلدیم نظم نصیحت تحریر / كه ایده دیدهٔ ادراكی قریر

كسوهٔ نظمه قودقده خامه / ایلدیم نامنی خیری نامه

حرز جان ایله كف عزتله / باغله بازوی دله رغبتله

هر زمان استرم ای جان بدر / اوله اویزهٔ گوشك بو گهر

بونی نازك طوته سن جانكدن / بردم ایرمیه سن یانكدن

تا بمحشر اوله فیضی جاری / هم سكا هم اوله غیره ساری

تا كشاده اوله بو خوان نواله / اوله نعمتده طفیلك اطفال

سن دخی تا نعمتدن بیه سن / یادگار ایده دعالر دیه سن

دوجهی نطقك ايله شاد ايله كل   كه دعا ايله بنی ياد ايده كل

تعريف پنج اركان اسلام و فضايلشی بالتمام

ای سهی سرو خيابان شهود   نوخرامنده بستان وجود

عالمك مشغله سندن اقدم   بود دانستن اهم والزم

ايدوب انجام امورك تدبير   ايليه خانه دينك تعمير

ايتدی اندازه حكمتله قيام   پنج اركان بنای اسلام

بو بنا الحيره اولان داخل   طشره سی بازار اهل باطل

بو بنا داخلی در باغ نعيم   خارجی ناحيه نار جحيم

داخل اهل هدايت در هب   خارجی جمله غوايت در هب

فرض در ايتمه صلوة فوت   اقتداری وار ايسه حج زكوة

قيل ادا سنله دروغی تنگ و تار   بو بنيك فتنه كوسترمه جواز

اوله كردن كش فرمان غنی   هر نه امر ايتدی ايسه اشتغالی

مؤمنه خلعت دين در فرائض   واجبات سنن مندوبات

سر وار هر برينك حكمی وار   حصره كلمز نيجه خاصيتی وار

حق عنيدر سنك اعمالكدن   بونه سن كن سنه حيك مالكدن

سكا راجع اولور ای بحر كمال   نيك و بد هر نه ايدرسك اعمال

صاحب حب منسه اول ای پاك سرشت   بكلمز خمس مبارك نه ايمش

اولا تعريف فضايل كلمهٔ شهادت

ای نهال چمن اوزراب   ای فرح بخش دل دل دیده اب

ايت شهادت اول اهل شهود   تاكه مشهود اوله بود نبود

ايله پرشعشعهٔ شهادت دهنك   اولسون انوار ايله مال سخنك

قلبك ايت خلوت سر تحقيق   شمع پر نور يقين و تصديق

بو شهادتدر امان ملت   زیور چهره باغ جنت

بو شهادتله بولور فرق عیان   ظلمت و کفر و شعاع ایمان

بو شهادتدر اساس تمکین   پایه‌لو اوستونه مقصوره دین

بو شهادتدر امام اسلام   اولدی موج محیط احکام

بو شهادتدر او مفتاح هدا   که بونکله آچیلور باب رضا

بو شهادتله اولور برکت بنا   مایه لجه دین و ایمان

بو شهادتدر او ترکیب شفا   که ایدر درد جهلی احیا

ثانیا تعریف فضائل وضوء و شروط صلاة

ای گل غنچه باغ کم کاست   یددیرک دایره قدینی راست

وقتی گلدکده نمازک ایله وضو   ماسودن دهن و دستکی یو

گیدر اندامکه پیراهن نور   اوله‌سن لایق دیوان حضور

مؤمنك

مؤمنك اولدیغی چون معراجی نماز   دیده کی ایله بو معراجه باز

سن قیاس ایتمه نمازی تکلیف   جانب حقدن اودر بر تشریف

دین عمادینی اقامت ایله   قصر اسلامی عمارت ایله

دستک ایت سبحه‌ی اذن روا   حلقه در گوش ایدیبک عباد ایله

یوزکی ذلت ایله یرلره سور   بنده درگهی اول دولت گور

سجده‌ده خم ده ادب اول   نقطه دایره محراب اول

بی توجه یرامز کاره نماز   ایله هر سجده‌ده بیک سوز گداز

محو مستغرق دیوان حق اول   مست لا یعقل حیرانی حق اول

اولمه حیرت زده محنت و نار   اول انک ضائع حسنه عاشق زار

یانمه هنگام سحر بیدار اول   وقف سجاده استغفار اول

ذی سعادت ادب و ال تعلیمه کن   حق حضورنده طور ادب اغلیه کن

ایله سن سجده ایچون وضع جبین   کورنلر سلطنت دیو دینی

هله قودلر می ایا وزنانه   هر کسی پیشکه سلطانه

اکلیانه سجده باش قلدرمز   دولت عالم چشم الدرمز

قلده قالمز ایدی ارامك   اکله سلك قدرین اکر اسلامك

سکا بر سرایدین چهره نما   کرچه اطفاله دکل کشف بسزا

جد وجهد ایت اوله سن نائل فهم   رفته رفته اوله سن واصل فهم

سن نمازه ایده کن چونکه قیام   الف اولور سین ایا ما تمام

راکع اولسك کورینور صورت دال

انبیا سر بدر اکله بو مقال

ساجد اولسك کورینور حلقه میم

آدم اولور سك ایا روح جسیم

اکله چونکم سکا کشف اولدی بو راز   آدم اولورمی ایدن ترك نماز

ای بهین میوه باغ پدری   صدف بحر حیات کهری

بعد عرض تا اوله جنته تولی   ایله فوت صیام رمضان

صومدر قوللرینه لطف خدا   صوم بالذات اید راللّه جزا

صوم برمایه رحمتدر   نور دور صائمه بر خلعتدر

صومدر قابل کم وخفا   دخله فرصت بوله مز صوم ریا

ستر پاك صمدیتدر صوم   اتصاف ملکیدر صوم

نفس صیام ایچون دیدیلر مقبول   شکلدن پیش خدا ده مقبول

رهنمای نعیم جنت اولور   ترك نعمت سبب نعمت اولور

تا سیاهی شب اولنجه پدید   مهر اورراغز که قرص خورشید

تا خرشان اوله نور خدانك   ظلمت لیله قاله ظلمات

نه سعادت اوله سن لب بسته   اوله سن دغدغه دن وارسته

بند اولور راه کذار هنات   اوله آسوده دیار بنات

سینه نك زنکنی قندیلدك   اچله آیینه سن آب وکلك

اوله ذاتکله کثافت نابا | بوله انوار لطافت تف و تاب
خانهٔ دل اوله ظلمتدن دور | ماه رو روشن اولدیغی مشهور

ای گل تازهٔ گلشن جان | بوی پیرای دماغ عرفان
کعبه بیت الشرف اعظمدر | نقطهٔ دائرهٔ عالمدر
کعبه دن غیری یره ایتمه سفر | سفر بیهوده در نار سقر
کعبه در قبلهٔ ملک و ملکوت | پایه پیرای سریر ناسوت
کعبه در شاخ درخت رحمت | کعبه در ساقهٔ دین و دولت
کعبه در شمع سراپردهٔ راز | اولدی پروانه سی ارباب نیاز

کعبه در

کعبه در ساق درخت رحمت | کعبه در ستهٔ دین و ملت
کعبه در شمع سراپردهٔ ناز | اولدی پروانه سی ارباب نیاز
کعبه در سر سماوات علا | خانهٔ جامه سیاه مولا
کعبه در سجده که انس و ملک | کعبه در خرگه طاق فلک
کعبه در ساحهٔ گلزار نعیم | نعم نور ایله پر صحن حطیم
کعبه در مخزن اسرار خدا | زادها الله تعالی شرفا
کرسی مملکت ربانی | سدرهٔ بارگه رحمانی
مرکز دایرهٔ عالم خاک | باشنه دور ایدر آنک افلاک
کعبه ابدال سر آمد قدر | بالهنکی حجر اسود در
حجر اسود یدر سنگ شفا | بوسه گاه لب محبوب خدا
اولین صورت آیینهٔ آب | گرد بالکشش مسند آن تراب

اولین نقطهٔ سطر تکوین — خال عنبر شکن روی زمین
مخزن سر سرای لاهوت — خطهٔ پرای فضای ناسوت
مرمهٔ دیدهٔ خاک مسعی — ساحهٔ مروهٔ طربجاه صفا
اولمش آبهٔ تطهیر عصات — چاه زمزم که آقن آب حیات
کوجلیدر یریوزینک خاک حرم — عالمک یوزی‌نا صو پیدر زمزم
شست شوی گنه بی منت — توکیلور النون اولقدر رحمت
آب زمزم دراو داروی شفا — که ویره خستهٔ عصیانه صفا
اولیجق واصل حد میقات — ایکی احرامدن آج ایکی فنات
بخش ایدر عمره ترقی عمره — حصهٔ رحمت الور هر زمره
عزم ایدر کوکلره مانند پیک — نفسی غلغله ناک لبیک
بو نه دولت نه سعادت بو نه جاه — کاولسن طایر درگاه آله

ایله

ایله میدانی مطاف ایچره خرام — جبهک ایت فرش ره رکن مقام
دلی پروانهٔ شمع حرم ایت — طوف درگاه ولی النعم ایت
عرفه صورت میدانی نشور — روز دیوان خداوند غفور
یازیله عفو معاصیه برات — سطر با سطر صفوف عرفات
شسته دراینده اولان نامه سیاه — اولور آزاده اسیران گناه
محرمان دایرهٔ نید سمین — جبل رحمت الکا فص نگین
مه بیاضه چقر ارقام سیاه — بایقه نور نامهٔ اعمال گناه
حجم ایله رحمت ایدر بیع و شرا — بایع و مشتری سوق منا
کعبة الله دل انسان کبیر — حجر و الله قلبه سویدای ضمیر
عارف مرتبهٔ آب دکل اول — وار طولکان دایرهٔ سن دل اول
تا سکا ظاهر اوله نقطهٔ کار — اوله کور دایره سنده پرکار

در بیان فضیلت زکوة اموال

ای دُرِ سامعه پیرای صدف | دو دمان شرفه خیر خلف
زمنکده قومه برحبه زکوة | ویرکا اوله مایهٔ خیر و برکات
حقیدر حضرت حقک اول مال | سندخی ایتمه ادا اهمال
چونکه ایتمیش سنی حق اهل نصاب | سنده ایت تزکیهٔ ماله شتاب
فقرا حقدر امساک ایتمه | پاک ایکن مالکی ناپاک ایتمه
امر حق اولدی بس ایتدکجه ادا | برنه اون ویره آنک مولا
ویرمزسک برکاتی قلمز | نعمتک سنده ثباتی قلمز
بی زکوة اولسه هر درمان تلف | ناثباته اولور البته هدف
تخم در مال زکوة مشروع | که اولور خاک قبوله مدروع
تخم پاشیده نک اضعافی بتر | ایکی عالمده سکا رنجی بتر

ایلیین

ایلیین فقر و غنایی تکوین | ایتمش آنی فقرایه تعیین
سنی اغنا ایدن الله قدیر | ایلمش آنی هم حکمتله فقیر
دیلمه کتم حقوق فقرا | سنه سی کلدکی دم ایله ادا
صدقاتیله قبیل اتمام زکوة | فرعدر اصل زکوتک صدقات
فضلنه یوق صدقاتک غایت | چوق بو معنای مؤید آیت
اغنیا اینه سیدر فقرا | ضد ایله منکشف اولور اشیا
دفعه قادر می اولوردک تقدیر | سنی آنک یرینه ایتسه فقیر
فقر سنز حسن غنا در ضایع | بیوله وضع ایلمش آنی اول صانع
فقر در باعث شکر نعمت | فقر در زیور حسن دولت
اولمسه کوی غنا هم فقرا | سن زکوة کیمه ایلیردک ادا
امتناع ایلر ایسه فقرا اول | سن قبول ایلندن انک ممنون اول

دولت و نعمتکه آلتسه‌در | سکا حقدن اوحم بر نعمتدر
مؤمنه اولدی هدیه سائل | سکادر نفع تصدقاتی بیل
شکر قیل نعمته مولانک | نازیانه اوله آب و نانک
فقرایه نظر رحمت ایت | عنفله ایتمه سخن مسکنت ایت
بزل قیل مالکی محتاجلره | نعمت حقی بیدز آجلره
بابکی مقصد درویشان ایت | ممکن اولدیغی قدر احسان ایت
طوتمادن نافله‌یه و صیام | خیردر جایعه اتمک اطعام
ایتمه‌دن یک بنچه جامع تعمیر | که الکدن اوله بر کز سینه سیر
ایتمه‌دن کعبه‌یه هر سال شتاب | خیردر دیرسک اکر تشنه‌یه آب
نه سعادت بو نه عز و دولت | که یوزکدن کوله اهل حاجت
باشنه دوستلکدر اول بر که نوا | که ایده دفع ضروری فقرا

نه سعادتلودر اول صاحب مال | که ایده انره ایصال نوال
دینه لایق اکا خیری جاری | خیری آنک اوله غیره ساری
یتیمه اکر ایله درویشانه | امتنان ایتمه صاقین جهانه
ویر عطیه ایله اطفاله سرور | ایت نوازشله قلوبی معمور
دولت اول مالکه الله ویره | خیر ایله صرف اولنه بیوله یره
بی خصوص اوله یتیم بیکس | دل مجروحنه اول مرهم رس
فضل احسانله سیل اشکن ایرن | لطف ایله اکا اونتدر دردن
اکر اولورسه تنظیم الأحوال | سکا ویر دیسه خدا نعمت مال
بصمه کفران نعم سمتنه پا | قولله فعل ایله فضیل شکرین ادا
شکر نقطعی ایله معلوم اتا | اوحم اولسون دل و جاندن پیدا
هم نهان شکر فراوان ایله | اهل حاجاته هم احسان ایله

کورجک قوللرینی حقک آج — جامه ونان وطعامه محتاج

باب احسانی صقن سد ایتمه — عرض حاجات ایدیجک رد ایتمه

خانکه هر کیم اولورسه مهمان — دیله ممکن اولانی نوخوان

لایق قدری قدر تعظیم ایت — شان شایسته سنه تکریم ایت

ثقلادن ایسه صبر ایله — خاطرین بوسوز ایله جبر ایله

ایله حسرت ایله چشمین میغ — حاجتی ممکن ایسه ایتمه دریغ

خاطرین دعا وعذرن اصاف ایله — بزل مقصودینه اسعاف ایله

وسع حالکده دکلسه کامی — حسن دفعه چالش اول کافی

سوز ایله خاطرینی تعمیر ایت — لطف زنجیری ایله تسخیر ایت

تسلیتله کوزین ایله روشن — منکسر کیتمیه تا کیم سندن

اکا شکر ایت که آنک یرینه سن — اولمش اولسک انه کلوردی اکر

دخی اسباب تشکر چوقدر — شکره نعمت کبی غایت یوقدر

ایره مز عقل بشر حکمتینه — ایلمز شکر وفا نعمتینه

بر شکر درکه بودر ایتمه ریا — فقرایه ایدیجک لطف عطا

امتنان ایله صقین ایتمه عتاب — سن اوتن تا اوله دفع حجاب

ایله مخفی ایدیجک احسانی — حضرت حق بیله انجق انی

یوخسه ایذا ایله اولان احسان — یکدر اندن غثیان سکران

استمکدن نیجه‌لر شرم ایلیر — مستحقین اره بولاسن کیندر

نیجه افتادهٔ دولت واردر — نیجه پامال فلاکت واردر

کوشهٔ فقرده قالمش پامال — اولسه ایلینمز ایو سؤال

ایده دوشمشده اول چاره رسان — خونده پایه‌دن التونلی طوان

ایله تحقیق بومعنای عیان — سکادر هر کیمه ایتسک احسان

اولسه بر صفکده ازاپا خور یا | ضایع اولور نه بکا وار نه اوکا
خوندپزی کسه بذل همت | ایتمه دن اهل غنای دعوت
هم بیوب هم سنی ذم ایلرلر | وارسه نقصانک آنی سویلرلر
او ضیافت که اولور انده کبار | نوع اسرافدن ایت آنی شعار
ایکی عالمده یوق فایده سی | دوزخه راجع اولور عائده سی
اقتضا ایده مکر کیم ناچار | مندفع اوله انکله اشرار
او محله نوع مدارادندر | خلق ایله حسن مواسادندر
سنده وار ایسه اگر وسع طعام | قو یمیسونلر فقرا و ایتام

در بیان فضیلت علم شریف

ای نهال چمن آرای ادب | نور بخشای دل و دیدهٔ اب
سعی قیل علم شریفه شب و روز | قالمه حیوان صفت اول علم آموز

علمه سعی ایلمکدن حذر ایت | علم و سعی ایکیسنی بجد نظر ایت
مدعامه بو سخن شاهددر | علم و سعیک عددی احددر
بوله مز علم بلا سعی وجود | بری اکسه بری اولور نابود
صفت حضرت مولادر علم | جمله اوصافدن اعلادر علم
طلب علمه چالش اول اعلم | فرضدر دیدی رسول اکرم
دخی امر ایلدی اول صاحب علم | مهددن لحده دک اول طالب علم
علم ایچون اولسه خطهٔ نغور | رتبه زدی طلبیله مأمور
بوله کور ایله مدینه وصول | کم قپوسی اوله داماد رسول
علمدر ماشطهٔ روی وجود | علمدر واسطهٔ بود و نبود
علمدر مائدهٔ ربانی | علمدر موهبهٔ یزدانی
علمدر رابطهٔ عز و علا | علمدر باعث تکمیل صفا

علمدر ضابطهٔ جاه وجلال — علمدر رابطهٔ بر ونوال

علم بر لجهٔ بی ساحلدر — انده عالم کچنن جاهلدر

جهلیه موت دیدی علمه حیات — اولمه همحال گروه اموات

اولمه محروم حیات ابدی — علم ایله فرق ایده گور نیک وبدی

علمک احوالی ایله اول حالی — بلمگه لازم کلمه استعمالی

بلمکی البته دکلمی احسن — صورسنه لر بنا انی بلمم دیه

حضرتک سکا اودر تلقینی — اطلبوا العلم ولو بالصین

اسنیه علما اوکرن اوقو اهلکند — هر شیئک علمی گوزل جهلندن

جهل عالیمه نسبت خبردر — بلکه آندن نجه بتردر

قنده در بی خبر قنده خبیر — متساوی دکل اعمی وبصیر

نه قدر بولسه ده فر وشوکت — جهلدر موجب ذل ونکبت

٧ جاهل عالمه نسبت جهلدر مایهٔ شرم خجالت

جهلدر محض عدم علم وجود — هیچ برابر اولورمی بود ونبود

جهلدر آدمه زندان بلا — که دوشنلر بوله مز روی رها

مطلبک ایله معانی امور — وادئ فلسفه دن ایده عبور

اولمیه علم قدر سرو بلندر — علمدن کوردی هیچ کیمسه گزند

گر رعایا وگر که صاحب تاج — لابد اولور علمایه محتاج

شرف علمه نهایت یوقدر — صفت باریه غایت یوقدر

اولمیجه متناهی معلوم — ممکن اولورمی تناهی علوم

قالمه قشرنده علومک آقا — اوله گور واصل لب معنا

ظاهر وباطنکی ایله عمور — یک بر اوله جلوه ظهور

خانه نک ظاهریدر جای گذار — خلوت باطندر جای قرار

ساحل بحرده اولورمی لآل — گوهر استرسک اگر قونه طال

صرف و نحو و عربیت لازم — عربی بیلمکه آلت لازم

لیک آلتله کچمه اوقات — بی تعمل نیه یارار آلات

علمک ایت تحکیه سنی استحصال — تحکیه سن ایتمیه ولی استعمال

سکا فایده اوله نفس ضمیر — علمدن فقه و حدیث و تفسیر

غیرسن اوقی ولی ایتمیه عمل — اوله یا باطل دعاوی و جدل

فقهدن ایله عباداته نظر — ایله سمت دعاو نیه گذر

تفحص و رمز ایلی عالمده سکا — بلمک مسئلهٔ بیع و شرا

در بیان صفت علم شریف

ای بهین نسخهٔ مجموعهٔ ذات — نقش زینندهٔ مرآت صفات

ایله بو پندمی آویزهٔ گوش — کمسنه اولمیه صقین فضل فروش

ایتمه حلقه صاته جون علمه هوس — ایله بیهوده تضییع نفس

ایله بر علمه چالش کیم مطلق — انی بر سن بیله سن بر حق

حکمت و فلسفه دن ایله حذر — اولیا نسخه سنه ایله نظر

نفس پاک عزیزان طریق — ایدر انسانی قرین تحقیق

مرشد کامل اولمدر نایاب — سکا مرشد یتیشر شمدی کتاب

عارف اول زاهد خشک اولمه صقین — ناممت ایت تا اوله سن اهل یقین

سعی قیل عارف بالله اوله گور — نائل معرفت الله اوله گور

اولمه شک مزلقه سنده گمراه — علما در علما بالله

اوله مز واقف سر مکنون — قاری مسئلهٔ کان یکون

چون انا عرفه دیدی خلاق ودود — معرفتدر دو جهاندن مقصود

معرفت زینتیدر انسانک — نیستیدر مرتبه سی دانک

معرفت دولت روحانیدر — معرفت خلعت ربانیدر

جاهلك معرفتی رده سبب　　دست رس بولمدیغندندر
یوخسه جان ویر ایدی کرسه اله　　نظر ایت حالنه برکز هله
معرفت صحبتنه دوشسه بر　　اولور آتشکده تجلنده بر
اولمز آلوده چرك خذلان　　جامهٔ علم ولباس عرفان
حق کتورمش سنی کندیسنه برآن　　تا که جان ایله قوللق قلسن
خانه نك لازم اولور صاحبدر　　بلمین خانه سنك طالبیدر
تا سنك اولمغه صاحب خانه　　کیجه کوندز چالش اول پروانه
ذکر فکرك هپ آنی اتمه اولسون　　مشهدك اول اولور درکاه اولسون
اول سنكدر اولیجق ای روح روان　　هب سنك اولمش اولور ایکی جهان
آنی بول کندکی بیل کس سن　　تا سکا اوله دو عالم روشن
ایت انکا بوی عباد و طاعت　　تا بونی بلمیجك دیته قرار

بلمینلر

بلمینلر بونی نابینادر　　کاو خردنده بتر ادنادر
پایهٔ جان دل آگاه بودر　　غایت معرفت الله بودر
اولمین نور واصل نور عرفان　　بنده ظلمتده قالور سرکردان
اکر سنك اولدیغك ای درکز　　او غره مز دایرهٔ خوف وحزن
اکر کیم معنیٔ توحید بودر　　واصل دولت جاوید بودر
نور دیدم هله مشکل معنی　　ایکی عالمده اولمق اعمی
چلکه کور چشمکه کحل عرفان　　اولمیه تا سکا محشر زندان
اودر اعمی که دکل اهل شهود　　اکا ابواب حقایق مسدود
حضرت فخر رسل استدی دعا　　ویر آینهٔ ادراکه جلا
همت ایت اکلمغه گفتارین　　حرز جان ایلیه کور اسرارین
طالب حقه اولور راهنما　　نسخهٔ مثنویٔ مولانا

دیدهٔ قلبه چکیلر کحل خصوص | نور اسرار فتوحات و فصوص
دخی چوق قدر شیخ اهل الله | عبدی اللهدن ایدر اکاه
رمز و ایمالری روحانیدر | جمله سی باطن قرآنیدر
ظاهر احکام شریعتدر هب | باطن اسرار حقیقتدر هب
وقتنکه صرف ایده کور تحصیله | ایکی سن دوانی جاش تکمیله

در بیان مدح استنبول

ای مه نور شب صبح امید | بیدر بیرک ایدن نوری عید
اولمدن مهر زن کنج کهر | یکدلی اولمق کهر آموز هنر
علم و معرفته جای قبول | اولمز الا که ملک استنبول
اولمغه میوهٔ ضرباغ هنر | اولمیه شهر استانبول قدر
ایده استنبولی الله معمور | انده در جمله معانی امور

مور دولت اصحاب امم | تربیت خانهٔ ارباب امم
نه قدر وار ایسه ارباب کمال | هپ استانبولده بولور استقلال
هر کمال انده بولور معیارین | هر هنر انده کورر مقدارین
انده در مرتبهٔ عز و شرف | غیری یرلرده اولور عمر تلف
هپ رواج صنعت بکو بی تشویش | ضایع اولماز هنر انده کم و بیش
بولنور جاه و مناصب انده | طی قطع مراتب آنده
نه قدر عالمی دور ایسه سپهر | بولمز استنبوله بکزر بر شهر
حسنی کورمک ایله مستثنا | انی اغوشنه چکمش دریا
نه قدر وار ایسه اقسام هنر | هپ استانبولده بولور رونق و فر
نقش و تصویر و خطوط و تذهیب | هپ استانبولده بولور زینت زیب
ما حصل جمله صناعات حرف | هپ استانبولده بولور عز و شرف

داخی وار در نیجه انواع هنر   طشره‌ده نامنی بیلمزلر
نه علوم خانه‌ده کیمین خارج دار   نه بلور لجه‌دکین اهل کنار
بی قصور انده مرتب در هب   نغمه و موسیقی و ساز و طرب
انده در قاعدهٔ رمی و سهام   انده در سنک نشانی دخی نام
غیرت طورسن بدر اول ذوق صفا   کاه اوسن طارۀ روی دریا
بنه سن تخت سلیمی اسما   اوله جلکده‌ها هوا و دریا
دنکا ایلیه سن بالینه   نقه سن آیینهٔ سیمینه
اوله سن باری بادیه روان   انده سن بو نیجه شهری سیران
اولکه آسو کروی دوتمش هوا   کره سن عالمی منت با
بربره کلمش اوله رود بهم   چل پنجاه سواد اعظم
بر بیرینه آلوب آینه دار   ایلمش جلکه دیرکم زیب کنار

اولمش او سنده قایق قشتاب   بادبادن قنت انجم مرغاب
حسن صوریه نهایت یوقدر   انی مدح ایتمکه حاجت یوقدر
ایا صوفیه که اعجوبهٔ دهر   قبه‌سی تامن انجام اسپهر
کورمدک مثلنی بر ملکنده   اوله بو نشئهٔ ملکر جنتده
پایهٔ تخت سلاطین جهان   خانه دان کاه ملوک دوران
سدهٔ سلطنت عثمانی   سرهٔ مملکت خاقانی
اولو اول خطهٔ جانبخشانم   نه مراد ایدر ایسک اعلام
حصر نه کیم خاطره ایدر خطور   اندرن لعل اسنک اعلاسی اولور
بک و پاشا و افندی چلبی   انده در جمله سنک منتخبی
عسکری و علما و سپاهی   انده در جمله سنک پادشاهی
عالک انده اولور مشکلی حل   ایرشور هر نیه سعی ایلسک ال

کشته تیندر بولیمز خاطرخواه   آنده آمادر اولان خاطرخواه
اولمسیدی مرض کونا کون   آه الا او مبارک طاعون
کیم جکردی او بهشت آسادن   اولیه معموره غم فرسادن
اعتدال اولسه هواسنده اکر   غیری بلدانه کیم ایلردی سفر
هرکیمک کیم اوله بنیادی قوی   یانجه سون غیری الاینده اوی
اکه ماننده اولمز شهر و دیار   اولمز انک کبی برجای قرار
انده در ماحصل قدر هنر   طشره‌لرده کیم اوقور کیم دکلر
انجه‌در طشره‌لنک انجق هنری   حک اولنمش هنرک صانکه یری
طشره‌ده ایلکه کسب غنا   یا تجارت یا زراعت یا ربا
قالمش شمدی بعده زقدر   طشره‌ده ستر معارفدن اثر
اولدی ارباب معارف نایاب   دوشدی بیغوله نسیانه کتاب

شعر

شعر و انشای صنوف فنون   فارسی لفظ ایسه چرب و شیرین
عربی وار اوله ماننده برف   بی اساس اولدی نه نحو نه صرف
نیه‌یار وار ایکن پایه و مال   دانش و معرفت علم و کمال
نخوت و عجب ایله مست اولمشلر   اکثری پایه پرست اولمشلر
نه فضائل نه معارف نه علوم   اولدیلر ریش زنان بی مفهوم
ویرمز دغدغهٔ عز و جلال   برنفس رخصت تحصیل کمال
یانجه سجده ایدر الله   بلکه نقصان کله عز و جاهه
ایلمش علمی خداوند حکیم   طشره‌لردن هله حکمتله عدیم
یوخسه ایتمزلر ایدی خلقه نظر   علم عرفانلری اولسیدی اکثر
کم ضبط ایلمزدی مطلق   جهل زنجیرینه بند اتمسه حق
تخت دولتده اولورکن کبار   طشره خلقنده تهیدستلکار

استمز کمسه ارجابلی دولت — بو فقر و مایه لر ایله نخوت

هم صغارلر بو گروه مکروه — دولته نسبت ایله شان و شکوه

نیه معیارلرین بلمزلر — حد و مقدارلرین بلمزلر

اولدغن اهل کنارک الحق — گورن استغناسن اکثر الخلق

اولورا یدکلری مجلسه حصر — کچنن طشره ده علامهٔ عصر

منفعت کچنن سرسم اولور — متکلم دیدوگک ابکم اولور

اولمز ادنا خلیه سیله همراه — طشره یرلرده صنا رفعت جاه

گوسترن طشره ده چین ابرو — انده دربانلره ایلر تک و پو

اوده مرنان بوسن دامان — کچنن طشره ده صاحب عنوان

اکابر شهر اولنمز تنظیر — تبع اولمه متبوعه نظیر

لیک اندن کچک شهر حلب — توقید آسایشه اندر اسباب

کچیجک مدار

حق بوک آب روی بلداندر — خیلی معموره عالیشاندر

مقصد هند و فرنک و ماچین — بونده درمعبر روی زمین

بولنور رسته ده گونه گون — نعمت مال منال افزون

باخصوص آب هوای دلکش — ساحهٔ بالهمن و بنای سرکش

فی ادر بیان ستایش نظر احسن الوجه بجسیم اعتبار

ای نظر باز تماشای کمال — نکته انداز مرایای جمال

خانهٔ دلده قونر گرد خوان — لذت نازکهٔ وجه حسن

حسن ارایش نزد انیدر — اثر خامهٔ ربانیدر

شرط اداب ایله قیل صفحه نگاه — اولمه شهوت نظریله گمراه

ایلمش صنع ازل اعاده — شهوت ایچون طریق سعاده

دختران سمن اندام سمین — شرع ایله شهوته لعاده زمین

مهر تنك تبدوكش ال ايده صفا — اولسون اول اودكه اسباب بقا

ابيك كلزار رخ خوبانه — نظر پاك ايله اول پروانه

ايله تخم حياتى افرا — اوله كم كشته وادى خلاف

اوله بر علكس طريق دهقانه — ارض نامنبته تخم افشانه

ايله نطفهٔ يوق پر تلف — رحم نسوانده اولؤلؤيه صدف

نطفه در ايكليانه آب حيات — صلب ابادر اول آبه ظلمات

قطرهٔ نطفه كه بى حاصلدر — تلف نفس قدرتشكلدر

اوله آلودهٔ چاك عصيان — اول نظر كردهٔ جمال خوبان

اوله دلبستهٔ صورت زنهار — ايدكور جانب معنايه گذار

دلبرك نقشنه اوله مائل — اولمه ابانسنه انك واصل

نذر اول حسن لطافت لوحم — اوقد وچشم وابروانذام

اولعزاباتنه بدر

اوكرشمه او نگاه پرفن — برگ گلدن متركب اوبدن

نه در اول پرلو پرنده اعضا — چشم وابرو ولب ودندان كف پا

قبهٔ عالم جاندر اودماغ — كاولدى عقل آگه فروزنده چراغ

مو سيدرو دچراغ حكمت — سر بيدر كاخ سراى صنعت

كره جبهه سيدر موجهٔ جو — منبعى چشمى وطاقى ابرو

موج موج كره پيشانى — سطر سطر رقم يزدانى

ديده لر منتظرهٔ نور شعور — مژه لر بال وپرى طائر نور

مردمك رشته كشش قد نگاه — نقطهٔ دائرهٔ نور سياه

برجه لر هفت حصار كردو — مردمك نقطهٔ نمانيدهٔ نو

رسم بينى الف آن ابد — نقش ابرو الف اوستنده كه مد

دفتر خنده چو قاف ممدود — مرجع رائحهٔ عنبر وعود

کوشلرده دردیجروشتن　　مدخل قافلهٔ بار سخن

هله سندرده قنندان صورت　　وصفی چوق یوق بره کوشلکه بوده

سنی دوه قدر اوده دندانلر　　که انلکه طولو دردیوانلر

لب نمکدان سر خوان کمال　　محرم خلوتهٔ بینا جمال

زبور شاخ صفا سیب زقن　　معدن سیم ستون گردن

سینه مرآت بلورین کردار　　همه لر عکسنه چشم نظار

دستنده مصدر انواع هنر　　پایلر قایهٔ سیر سفر

جمله نقش قلم قدرتدر　　صنعت واسطهٔ حکمتدر

ستر معنادن اولوبدر آگاه　　هب او قورسن انی انشاالله

در بیان مذمت سؤال

ای نوین نسخهٔ مجموعهٔ راز　　غنچهٔ باغچهٔ ناز و نیاز

ایله

ایلمه کم عرض حاجت　　اولمه خجلتزدهٔ بار منت

دهنک خواهش اچون ایلمه باز　　اولمه آلودهٔ لب حرف نیاز

صاحب حرص طمع رسوادر　　کیمیای شرف استغنادر

رزق مقسوم اولوربت واصل　　آب رو دوکمه دراینچون حاصل

اولکه مقسوم کلور اوله کتمز ایله　　شونک مقسوم دکل کیمز فراز

آب رو دربلنه آب حیات　　تشنهٔ در شیحهٔ سینه نیل فرات

عالی ایت قیمتکی خوار اولمه　　کوردیکک شیئه طلبکار اولمه

عبد دستنده نه وارکه استیه سن　　بونی یا آنی نکا ویر دیه سن

اوده محتاج عطای حقدر　　بستهٔ موهبهٔ مطلقدر

عاجزه لطف ایده مجیب حاجاتدر　　سلکه بخش الهیه حل عاملیدر

لطف حق هر کسه بی منتدر　　دست عبداوره ده برآلتدر

ترك اسباب ايتمك دكل كرچه صواب
بى مسبب نيه يارار اسباب

بى مسبب سببى ايتمه طلب
حيرته اشته بودر حكمت سبب

صانمه ارزاقكى محتاج طلب
چكمه بيهوده يره رنج و تعب

اول عطا ايسه حقه واثق
اولدى رزقك سكا سندن عاشق

كنج كاشانده راحت خوشدر
دار حفظ قناعت خوشدر

بى اجازت ال اوزاتمه ماله
سن دكلسن رود راعلم حاله

داده رازقه خاطرنشين اول
هر نه ويردي ايسه اكا خرسند اول

بيلور احوالكى رزاق حكيم
رزقكى وقتنده ايلر تسليم

ماله موقوف دكل ارزاقك
غيرى يوزدن بيتور ارزاقك

اقچه يا كول دكل آلتدر
نيه آخر نيجه نعمتدر

اولمز اتمك اروسمى ثمن
بدل نان و برنج و روغن

چكمه صبح كرسنه اكمك يا خشت
قولسن آج محرومى ولى النعمت

سكا بر شيئى بر كيمسه اكر
المه مستغنى اول اى جانا بر

يكه منتلو اوليسه نعمت
قوقمه كول كه اوله بوى منت

چشمكى خاطركى ايله غنى
كرم ايت اولمه كدا چشم و دنى

يا مكر يا صدقه ك اوله اول
بى تكلف اوليجق ايله قبول

سندى آكه مكافات ايله
بر عطا ايله مجازات ايله

وعده يه دست وفايى ايت باز
كيمه وعد ايلر ايسك انجاز ايت

ذمت همته سبل وعده دين
خلف وعد ايتمكى سبل ذاتكه شين

بى وفا وعده ايله ايلمه لاف
بيچ اولور شاخ معادات خلاف

در بيان ترهيب هزل و مزح

اى طلبكار حضور دو جهان
راه جوى طرف راحت جان

ایلمه هزل مزاحی پیشه — دوشر ردوستلر یکی تشویشه

دوستنی ایتمه لطیفه‌یه فدا — حق نان و نمکی ایتمه هبا

آصدقایه سبب نفرت اولور — عاقبت واسطهٔ وحشت اولور

آبدار اولسه لطیفه خوشدر — لیک بر یانی ینار آتشدر

هیچ لطیفه دیمه اول سوز اوقنه — که اوجی خاطر یاره طوقنه

غرض الوده نکات تیز — ایدر اربابینی بستر نشین

دیدیلر اکه لطیفه ظرفا — که محلنده اوله جلوه‌نما

لفظ اندک اوله معناسی کثیر — ایتمیه کیسه‌یه اصلا دلگیر

باغ دلدن یکی قوپش گل اوله — گوش ایدن وصفی ایدر بلبل اوله

مژدهٔ وصل کبی گوشه گله — ایشدن رغبت ایده جوشه گله

بوی گل کبی آچه سینه‌لری — سینه‌لردن کیده کینه‌لری

انی

آنی نقل ایلیه‌لر شهر بشهر — قاله عالمده مثل دهر بدهر

بویله اولورسه لطیفه نه گوزل — اولمیه ترک نه بیلسن حسن عمل

ایلمکسه ذم و غیبت — عیبجو عاقل اولندیر بو صفت

ذوقی یوق عالمی یوق لذتی یوق — کمسه‌یی غیری مقاصدیدن چوق

دوستلر اولمز اولورسه‌ده اهلی — ناگاه اکلسه ایدرلر نفرین

ذم و غیبت ایدر اهلین بدنام — بهره‌مند اولدغی یوقدر دائم

حق سنی حفظ ایده اول دغدغه‌دن — اوله کسن سالم اول تشویشدن

در بیان حق نوازش همسایه‌ها

ای نکه دار مراعات اصول — ناظر منظرهٔ رد و قبول

کلبج منگاه ایلمه همسایه‌لره — التفات ایله تهی دایه‌لره

امتزاج ایله کدورت حق جوار — چکمه سوزلمسه یوز کوزن ازار

بالکوز لقمه‌یه باز اینمه دهن   حصه دار ایت ایدیلمک نعمتدن

کمسه‌یه بغض و عداوت اینمه   ترک آسایش عادت ایتمه

ایله حاجتلری دوشنده روا   سایه‌کی ایلیه ملاذ ضعفا

غضب و حدت و کین کوسترمه   کمسه‌یه چین جبین کوسترمه

حسن حالیله کچن یار ایله   خوش دل اول هم کس و همسایه‌لر ایله

زیر دستانکی آزار اینمه   سن دخی تکلیف ایله بیزار ایتمه

اولمسون کمسه یوزکدن درهم   خلقکک سنده سنی ولسون عالم

جور ایله کمسه‌یی بیزار ایتمه   سکا جور ایتسه آزار ایتمه

یار اول دوستلریکه یار اوله   سنه خلقکیده دل آزار اوله

کمسه‌نک جور ایله جانن صقمه   خاطرین یاپمغه سعی ایله یقمه

کمسه‌یه مدعی اولمه زنهار   مدعیدن سنی صقلر ستار

غیره

غیرلیحون اولمه دو عالمده دلیل   نه وصی اول نه وکیل اول نه کفیل

اوغرمه دایرهٔ دعوایه   باشکی صالمه قورغوغایه

ایلمین ناسیله غوغا و نزاع   اولورلر آتش رنج و صداع

ایلمه ایلمین لج و عناد   که اید نار عداوت ایقاد

شر ایشه ایلمه تحریک قدم   بر الکله خیره اولسون هردم

وارمه شکوا ایلیه باب شاهه   سکا جور ایدن صال الله

سنده ظاهر اولیجق عجز و فتور   انتقام ایتمز الله غیور

دست بر سینه رود درویش اول   یوروب واری غم دل تشویش اول

در بیان حسن اخلاق

ای سرآمد گهر بحر حیات   نسخهٔ منتخب حسن صفات

مسکنت خصلتن ایله اعداد   اول ملایم دل و درویش نهاد

اول غنی طبع و تواضع پیشه   صال گلستان فلاحه ریشه

سبکا حلم و ادب حسن سلوک   ایدر اصراری خسرو ربی مملوک

حسن اخلاق ده کل ارزانی   جبین ابرو کره بیشانی

مهر آیینهٔ قلبه اشراق   وسعت مشرب و طیب اخلاق

خنده رولق اثر رحمتدر   ترش رولق سبب نقمتدر

خوی بد عادت بد مشرب بد   ایدر اصحابنی مردود و داید

هضم اولنمز روش و اطواری   هر کیمک کاوله تکبر کاری

غ اولمق صفت شیطاندر   رانده بارگه رحماندر

اتیمه ارباب تکبرله سخن   اولی کبر یزدان متکبر لردن

همنشین اولمق اولورسه ناچار   سن لکا ایله تواضع اظهار

عقلا گرچه تکبر ییدیلر   سکا کبر ایدنه کبر اوت دیدیلر

لیک

لیک غوغا آچقار ربانی   سن تواضعله صاحب شانی

طمع ایدمه اولور کبر و غرور   مرض مزمن زخم ناسور

دوشسن اول واده یه فلاح اولمز   مرض نکبتی اصلاح اولمز

اولمه مستانهٔ جاه و پایه   طورمه قرشو غضب مولایه

عظمت کبریا او غنی حقه برار   قول اولنده بو صفتلر آزار

بنده لک طورنه اویسک علاک   حق آزارینه در رازایتمه الک

سنده ظاهر اولیجق کبر و غرور   خصمک اولورسنک الله غیور

طونه لم هرچه ایرشمش جاهک   بیله دنا قورسن اللهک

غضب ایدر خلقی قیبو کدر سعیده   کمیه دامن ودست اوید ره

نه قدر جاهک اولورسه عالی   دامنک بو بره دن اولسنک خالی

سکال رم یرده یوزلر سورمک   قوله دوشمز ال انک او یره رمک

کندی عجب تصویر ایتمه … قادر اولدیغی تصدیر ایتمه

قبح غوغا جیبنی چوق صیدر … فور قومی ضایع ایدر لو قدر کی

کمسیه صنعته صقین عز و جلال … ایتمه سویلمکه سی آشتغال

خلقه ویر رفق ایله تو ضعلا ام … زور ایله ایلیه تکلیف قیام

سکا تعظیم اولنور ایسه کوزل … ایتمه‌ین جاهل ایله ایتمه جدل

سنده آثار ادب ایسه شرم … اولور البته حرعا سبب

شرمدر غازهٔ روی ایمان … بی حیالق ایکی عالمده یمان

حق خلقیله کوزت ادابی … کورمشا ملکده اولان شاد آبی

ادب ارباب ایدر انسانک … بی ادب تابع شیطانک

بی ادب اولمغیله ولدی حسود … درکه رحمت حقدن مردود

حرز جم واقعهٔ کبری جم … ساحهٔ ملحمهٔ کسریدم

رفع راسه چو بولنمز قدرت … چشم تقلیبه بو قید فرصت

سینه دیوانه خدا حاضردر … حق تعالی هر انه ناظردر

قدر تندن نظر اول انک … فرقی یوق اخرت دنیانک

نقصدن پاک و مصوندر بابی … اولمز اللهه تغیر طاری

هر ایشه عالم الکین حضرت رب … ایلمز بزکه مراعات ادب

سفرها ایله مدارا ایله … انبیا قولنی اجرا ایله

انبیا مسلکیدر ایله قبول … اولدی مأمور مدار ایله رسول

بی مدارا اولمز سنک راحت … فخر عالم دیدی راس حکمت

بی سبب خلق ایله غوغا ایتمه … ترک بازوی مدارا ایتمه

اولمغه محنت عالمدن امین … هیچ مدارا کبی یوق حصن حصین

باد وش ایلمه هر درجه شتاب … مهروش ایلمه دور ابواب

حاضر و ناظر الله

خانه‌دن چقمه که اولدر جنت کوشهٔ خانه‌م کنج دولت
کشف راز ایلمه بیگانه‌لره ویرمه یول مجلس دیوانه‌لره
هر کسک قولنه صادق صنمه جمله‌سی لیک منافق صنمه
اولور آلوده چو کلاب ریا یوزکه قرشو اولان مدح و ثنا
کمسه‌نک مدحنه مغرور اولمه کی نفس ایلمه‌دن دور اولمه
چو بدن فرق ایده‌مم اول سخنی که شفاها ایده‌لر مدح سنی
سنده یوز ایدرسه اگر قطع امید اوغرمز دایره‌که اولشه‌یه عید
وارمه غیرک اوینه بی دعوت اولورا آگاه اوده اهل حرمت
وارد عکک مجلس اهل اوله شاد اولمیه انجق فسق و فساد
دعوته گرچه اجابت لازم اولمیه فسقی ولی مستلزم
اویمه مجلس اوله مسکر محل که ایده عوضکه انجاب خلل

اولیه

اولیه مجلسده نه پرگونه خموش و فقط کاهی زبان اول گرکه گوش
سخنی غیرت در که هر آیت ممکن اولدیغی قدر مختصر آیت
سوزده اولسون همه سخنگو عمل معنی نکته‌ی ما قل و دل
اولور انسانده زبان بر ایکی گوش سن دخی سویله بر ایکی اولی خوش
گرچه پرگولک ایدن خفت ایدر لیک خاموش دخی ثقلت ایدر
ایت کلامک نه قصیر و نه طویل کوزله وقتین نه خفیف آوله نه ثقیل
نقد عرفانی چکن میزانه دیدی چوق سوز ایش اوزره نه
سویله ذکره سوزی ایتمه تکرار یا مکر ذکر اوله یا استغفار
ذکره اولمه علنا لب جنبان ذکر و تسبیح کرکدر پنهان
هم ریا مجلسه هم ثقلت اولور اجر غارت زیهٔ آفت اولور
کمسه‌یه ویرمه خشونتله جواب لطف ایله عونت ایله ایله خطاب

جوهر علمی ایدن ساکه عطا — علمی کوریش آینده جهلک سوا

کمسه‌نک عیبنی اورمه یوزینه — کوشلی باب قبول ایت سوزینه

ایلمکه قطعا تجهیل — ایتمه مخلوق خدایی تخجیل

کمسه‌نک حالنه طعن ایتمه مدد — که اولور حاصلی اندوه ابد

اولسون اراتش فهمک بو مقال — انکسار الله بیان اولیور حال

ترک آیین جفا و ستم ایت — بد سخن دل شکن اولمه کرم ایت

هله نیش سک ایت ای روح روان — اولمه خاطر شکن و تیز زبان

کسر خاطر کنهک اکبریدر — جمله معصیتک بدتریدر

ایدر خاطرلری تعمیر شتاب — ایلمه کوش آنکه‌ی خراب

قائل اولورمی خداوند غیور — که خراب اوله بیت معمور

اول بو معنایه کوزم نوری خبیر — اهلز اصلا اوکنه عفو پذیر

در بیان

در بیان ترهیب ذم الحیل

ای ورق خوان مزایای کمال — سبق آموز دبستان مقال

ایتمه تزویر و نفاقی معتاد — که ایدر قصر وفاقی برباد

حیله و بریه درونکده سبیل — ایله اول ساده دل اوله تحمیل

مکر و حیله قتی مردار ایشدر — اهلنک حاصلی تشویشدر

رهنمای عمل شیطاندر — فعلنک عاقبتی زنداندر

خیر ایچون اچمه بر زره دهانی — ایلیه مکر ایله انتقاص فتق

کندی اقرانی ارسنده مذموم — کار خیر و برکتدن محروم

کسب تحصیلی اولور بدنامی — غم و محنتله کچر ایامی

شهرت و خلق آرسنده بو مثل — جان ویرر محنت ایله اهل حیل

غدر و بد عهدی و تزویر و نفاق — خبث اندیشه و سوء اخلاق

صفت اهل جهانده رجب … اهل ایمان اولنه کمده رجب

هب دوشیقندر یا طالب کام … عرض و مال و دم اهل اسلام

ای نسق خوان نظام احوال … خواستکار سبب لطف کمال

در بیان تحریر از رمل

اولمه فرعه فکن رمل و نجوم … که ایدر اهلنی بالخاصه شوم

اکه هیچ کیم دوشنور مفلس اولور … اتمه التون اولنجق کیمسه اولور

چونکه تقدیر ایدر حکم امور … آتیه فکرین اونوت ایت حضور

فکر مستقبل بیشبین نکمه … یوق یره وسوسه تخمین اکمه

رملک احوالی کرچک صنمه … غیبی الله بلور الدیکه

فنی وارایسه اشام علیم … علمی ناقص سوزی کج فهمی سقیم

کورمشز اکثرینک احوالن … چوق بنجملرده رمالن

اولدغی یوق برینک برخوردار … بسته در رمل و نجومه اد بار

قوغمز شیئه نقد ایدر سن … دوشوب اول دغدغه یه نیلر سن

دوشمه اول قیدلره کل دکله بنی … صاقلیه سنی حضرت الله سنی

در بیان تحریر شرب خمر

ای کزیده کهر حقه جانی … سکه ناصیه نقد روانی

اولمه دلبسته جام کلفام … که ایدر آدمی رسوای انام

خلق ایچنده سبب نفرت اولور … قنی بی عزت و بی حرمت اولور

ایلمه ام خبائثیله صفا … که تولد ایدر انواع بلا

شایع اولور ایل ایچنده بیکلری … سکاسر خوش دیه لر یا بکری

الحذر اولمه صقین باده پرست … که ایدر رنج خمار آدمی مست

چونکه نهی ایلدی خلاق حکیم … سنده اول امر شریعه یه تسلیم

اوله الوده جرم و عصیانه | اوله شرمنده پیش یزدانه
دوشمدن دائم کنه عادت | اولمش ایسه دخی کجا استغفارات
اویله‌یکن بعض مجالسده دوچار | اینمه دوبوخ و تعنت اظهار
اعتراض اینمه او مستانه‌لره | اولمه‌لطاش آنجی دیوانه‌لره
قلب ایله ایده‌وی انکاری | توبه توفیقنی ویرسون باری
دخل بر حاله دکلدر لایق | سکا اولور او بلیه لاحق
بنه دخل ایدیه سکا کوز او حال | سکا باشبه ایدر استقبال
لمه جمله‌نسفیه ایتمه | جمله‌دن نفسکی تنزیه ایتمه
کیم مذنب و بیکسه ایسه یاجابدر | اوله بر ذنبده الکر سکا اکر
غیره جملیه نه طعن ایدرسن | کندی احوالکی کورمزسن اکا
کنهک صوکی پشیمانلقدر | جمله انجامی پریشانلقدر

مجالس

مجلس حضرت مولانادر | دیدی فخر ایله بری دعوا
کوردیدم روی شرابی اعلا | دیهم اولمدی صهبایه بها
حضرت قطب مدار ارشاد | داور مجمعه فیض اباد
عجب بنداره نه ایتدکده نظر | کاش دیدی وکذشتی دیدیلر
عارضه کیفیه صفیق اولمه زبون | اوله الوده بر شی افیونه
بنک و اسرار دخی بدتردر | بین انلر دکل آنی چخدر
ایلمه جوهر جانی تیره | اوله سودا ده عقلک حیران
رمضانده صانی زو افیونه کفنی | معده‌کی مرحه‌یه ایتمه مدفن
آدمی مسخرهٔ ناس ایلر | صورتی ناسده نسناس ایلر
ایدر انسانی عضوی بد خو | بد روش بد دل بد رو بد کو
کیفی کلدکجه اولور خوش اتش | کیفی کتدکده اولور وقف تلاش

صورت زنده‌لر ایلر مرده | رنگ رخسارین ایدر پژمرده
طوتمه‌لم یوق اثرندن پاکی | نه بلا در لقب تریاکی
انشراح ایسه غرض درده نهان | نشوهٔ عارفه قهوه‌یله دخان

در بیان تحذیر آرایش

ای سزاوار دام صورت | خاطر آزادهٔ قید شهرت
اوله دلبستهٔ زیب و زیور | اوله دلدادهٔ در و گوهر
گرچه تفخر بحیی مفخر اما | اوله مز در و گوهر مرده سزا
مرده سرمایهٔ احسان در زر | زنه پیرایهٔ ایدر اندر زر
ترک آرایش نسوان ایله | زرک افزون ایسه احسان ایله
جامهٔ شهرته ناپیوند اول | بولنان جامه ایله خرسند اول
جامهٔ زر له اولوب جلوه‌نما | پایهٔ التونلی بخوردان آسا

پاکلک

پاکلک گرچه گوزلدر اما | چرکدن پاک اوله دوشکنه قبا
گونه گونه آرایوب کالالر | ایمه جامه ایچون غوغالر
گیمک کالا ایله جسمین جلوه‌ده در | هر گیجم اولور گورن در بودر
نه گیرسه انی گی اقرانک | اولسون انکله طور و شانک
گندی امثالکه اویدر حالک | نه قدر وار ایسه اقبالک
بکزه‌سون خلقه پپاغک آتک | اعتدال اوزره گرک آلاتک
اولسه سموریله مقدورک | یرینی نافه طوتر سمورک
مرده حیوان دریسیدر سمور | عقل اولمز انکله مسرور
گوردک اطلس دیبا و حریر | بوی بدبر کفن کرم حقیر
اوله دلدادهٔ شان شهرت | شهره‌در آدمکی شهرت آفت
گورک معده و دمکز رجابه | دوشر آدمی قت قت داده

وحشتم آدمی مدیون ایلر … دردین افزون جگرین خون ایلر

جانکی املیه بی وجه اتلاف … اولدی مبغوض الهی اسراف

شرع ایله حکمت ایله تو تفصیل … عزت مال دراقوای دلیل

اهل حکمت دیدی جمیع نوال … کسبه سرمایه اسباب نوال

براغر سنکی تجر برتو کبیدر … قدره کوره حقیر مق کبیدر

خرج وصرفی انی کردان ایتمکده … کوه دلمانه غلطان ایتمک

قنقی سی صعب ایدوکین ازعان ایت … اعتدالی اشیکه فرمان ایت

کوشکه بو سوزمی ایلر کبهر … دنیادن یک صقین ای جابر

آدمی دین دیلر کون ایلر … کرفلاطون ایسه مجنون ایلر

دین دانالری ایلر کودن … شیرمردان ایسه ایلر زن

جسمی صحنده ولی دلخسته … داینه بنده کردن بسته

وعده سی وعده تسلیم حیات … حبس تکلیفی مزار اموات

باخصوص اوله غریمی جو شریر … ایده هر روزده غش تکدیر

اصلنه ضم اولنه فرع ربا … قاشنین باربا ایده دوتا

امر شرعلکده یوقره بازکله … نه ور شاهدلری امداد کله

ایده مدیونی پایمال جفا … دردمندی ایده خلقه رسوا

بولمیه دینی ادایه قدرت … اوچه چشمنده زمان جلبت

دنیادن بو بیله کوزم یوزر سیخ … صاقله سوزن حضرت الله غنی

خوشدر اسباب و بساطی انتمق … دین سنزاج و برهنه یاتمق

دنیه نسبتله بو بر نعمتدر … هله دعوا جسیخ یوق راحتدر

ویرمه بی رهن صاقین کمسه یه مال … کداولور صکره یتودی جدال

خلقده خشیت حق نادردر … کتم وانکاره همان حاضردر

لکنو ویرمده حقی متین   کار ایدر ایلمک انکاری یمین

کیدرک صکره بو بوز نکاه   سکا ویرمز سیدر حکام

سه برنه اعیانک   حقلکی استه واراب جانک

جان آلر حامی سنه اوله غیرت   ویرر اول ظالمه رشوت عبرت

دیر سنک کبی افندیم واللّکی   اقچه المق نه دکلدر بندن

بنزر اول ظالم اودم نفس اتنه   عزم ایدر ظلمکنانک فتنه

انی حکام ایدر تخویف ایلر   اقچه دن کج ایو تکلیف ایلر

اگر ایتمز سه فسونی تاثیر   جوشش ایدر موجهٔ بحر تزویر

زور شاهدلر ایدر دعوالر   یاپه جقلر ایدر فتوالر

هر نه ایلرسه ایدر اول مغرور   ایدر ابطاله نه ذل معذور

بیوله درشمدی زمانک حالی   دوشمه سون کمسنه خلقک عالی

در بیان

در بیان تحرز از اعیان

حبذا حوالده عمرم واری   اول طلبکار رضای باری

اتمه اعیان تلوغنه زنهار هوس   او وسط ناس اول اوده ... بس

اولمغه مرجع ابواب امور   ابتدا لازم اولور ترک حضور

هم ولا تیلو ایدر رنک و حسد   هم دوشر قصدینه حکام بلد

نقدر ایوکه سعی ایتسک سن   ظلم حکامی بیلورلر سندن

ایو نامیله دوشه سن دامه   ایتو ادم برامز حکامه

اقچه در مطلبی خود حکامک   نیله سون مرحمت و اسلامک

یاره مان اندره رشوت برلر   علم و عرفان و صلاح کم ارار

الجی قوشی کبی حکام زمان   المق استرنه ایو دیر نه یمان

الیمش چشمنی شکار المغه باز   بیک ایو دان اکه بیک بر غماز

جسمم صنده اوجاریجل فساد | که اوله موجب اخذ ایراد

شرع ایله کوریه اموری حکام | بیلمز قنده بولور شهرت نام

سبب شهرتی خود اعیانک | کورمدر مصلحتین بیکانک

مصلحت کورمین اعیان اولمز | خلق اکا بنده فرمان اولمز

اقجه سز مصلحت ایتمیز | بنک صاحبنه خیر ایتمیز

بودر اعیان دیارک کاری | روز شب منتخب افکاری

طره طبل ستم چالدریق | حاکم شهره شکا ایلدریق

خلقی غمز ایتمیه شهرت بولمز | نافذ اولمز سوزی رغبت بولمز

اندن ایتمزلر ایسه خوف و رجا | قنق و تیق اهلی دکل درلر اکا

غمز و تجریم دکلمه کاری | جیقدی رونق بولمز بازاری

مال و اشیاسن الوب ویرمکیچون | ایتدیرر اهل قرایی تجریم

هم ویرر حاکمه هم کندی الور | حاکمه نصفی یا خود ربعی قالور

دیدکم کبی نیجه تازه ظهور | جان ویرادلمق ایچون اهل امور

جمع ایدر ... تاج ایو زخند متبکار | ایدر اتباع عینه تقلید کبار

اعتبار ایتمک ایچون کندیه ناس | کوستررجبین جبین شدت باس

بوزجه خوجه جان اتار زینت ایچون | صو قیلور هردم کوکه شهرت ایچون

صکره احوالی بونیجه تمکین | اکامز حقنی دارین مسکین

تیز دیر جاه و جلال نیجه نظام | تک ایمان نامنی بیلسون حکام

طالعی ویرایه بختنی رفیق | رسم تقلیدنی ایلر تحقیق

اضطراب ایلیرک میدانده | یر بولور محکمه دیوانده

رتبه سن طی ایدرک اقرانک | الور آخر برسی اعیانک

قانع اولمز نیجه بینلر اول حاله | ارتقایه جالشور امثاله

انتساب ایتمک ایچون حکامه | فنده سن جاوشلر اعدامه
انتقام المق ایچون اعدادن | باکی یوق فتنه ایله غوغادن
کندی قوللغی ایچون آنلرک | اهل عرضک اوچورر اخنی
دردی بو اوله ول تیده فرید | غیرلردن اوله اقبال مزید
نافذ القول اوله و مرجع کل | خار اوله غیرلری کندیسی گل
دوشمیه بر مصلحتک بلکی ایدر | رهنما اوله ذات نگاه نظر
حجّه تصویب ایده لر تدبیرین | کمسه رد ایلمیه تقریرین
ضرر ایلرسه اگر نامه قطعا | دیکیه کمسه خطاسنه خطا
قول و فعلی اوله دستور عمل | ایده لر سوزلرینی خیر عمل
لیک دهر آکه ره فرصت ویرمز | که سوره باشنه دولت ویرمز
بولنور اکه دخی نیجه رقیب | ملعنتده بری بیرینه قریب

قومز انلر کورمکه هیچ تنزلی | اتمغه طونمغه کرمیتلی
بجز نعمتمی ویرر غوغا سز | هیچ فرعون اولمز موسی سز
اولمده تشنهٔ خون بربرینه | اولمیه تاکه زبون بربرینه
ایلیه خصمی تصدر ناگاه | حالنی صوریه عیاذاً بالله
اولدر خصمنی یاکند اولور | صدرک البته واجبی بولور
کمی حکامه تغلبلر ایدر | سوزین اجرا ایدر تصلبلر ایدر
التجا ایتمیجک حاکم اکا | حکم فرمانی اولور می اجرا
خواه و ناخواه اولور انیه رام | حاکمی کندی ایدر استخدام
اوله بر یرده کی حاکم محکوم | اویرک حالی و قالی معلوم
حاکم شهره ایدنجه غلبه | صغه مز شهرتی شام حلبه
اول زمانده کوره استقلالین | نخوت و کوکبهٔ اجلالین

سوزلری هم نوش حیثیتی جار — سوزنی رد کیمک نه هنر وار

طوغاوکرها ایدر خلقی زبون — اتباع اتمینک حالی نکون

اکابر ایش ظالمنشلر سه اگر — ایدر اول مصلحتی زیر و زبر

باغ و بستان و دکان حمام — حصه ویرمزسه اکا کاری تمام

امر و فرمان شهود و حجت — اندن اذن اولمنسه بولمز صورت

بر سبی اویچه سه سهو انکین — قالمز احتشاملو کون یر کوینه بکین

زور ایله خلقک الور املاکین — زین ایدر دایرهٔ باباکین

فرنو قهوه دکانی نکه وار — احتساب اوغره نغه جالکی وار

صاندغی صافی دکل حیله فاتر — نه بها استرا ایسه اکه صاتر

شهر تکلیفنه ایتمز انصاف — ایدر اتباعنه البته معاف

عالمک اندر ایدرلر کارین — چکدررلر فقرایه بارین

لعنت

لعنت اول دولته کم اوده غوا — اشکی چشم فقرا صبح و مسا

غرق اولور دولت و مال و جاهه — کلملر عاقبت احواله

کرچه بر شیئی ضرورت کورمز — لیک چوق فلق نیه چوق دیمز

کور آرایش طول املین — بولور البته جزای عملین

اولور اولمزسه اکر هونه قرین — کمی منفی کمیسی قلعه نشین

دول اشرار آغنه اعمالی — هب کیدر عرض و شکوه حالی

سیل اولور اشک ستمزدگان — خانهٔ دولتن ایدر ویران

معتمدلر نیجه عرض اهلده وار — که دینور اکه اعیان دیار

کندی حالنده قالشمز بر بش — صالمز ازار دلین تشویش

منعمین اکه وجه ایراد — یا یدر وقفی یا ملک اجداد

یا اجارات و یا محصول عقار — ایدر انکله قناعت نکه وار

حفظ ایدر رفعت عرض ومالن | کچورر ذوقله ماه وسالن
بعضدر اوکه اکا دخل ایلر | یاهیچ اشیه کوجه یرامز ایرلو
کمی تلجز کمی دیر باهمت سز | کمی قورقق کمی دیر غیرت سز
اوسون اشربه بدباهمت | کچورر عمرنی باری راحت
عاملک ذوقنه ایسته اولایوز | بیلمین آنی بیانه سویلر
سن جالشکم اوکسن ایندرن | چکمه عصیان اولیم دیو حزن
ملحق اوله حذر ایت اعیانه | وارمه هیچ محکمه دیوانه
آل درت بک اله سنه ایردی یک | اوله سن خارج دردن خیر یک
شغلک اوله سنه حدیث وتفسیر | نعم الایام دنعم التدبیر
اجه سوز قاضی ایدر پاتشاهک | سکا لازم دکل اول کونه سخن
مجلسکده بری الویسه دیله | آنی اسکات جالش صنعتله

ایته

ایته سو عمر کذر تعلق ایله | خلقدن کندک اوغور چقله
قانع اول دغدغیه اولمه قرین | نان خشکیله کچین تا اوله امین
آدمه لازم اولان راحتدر | حود سیونلر سکا بی همتدر

در بیان ترهیب من الکذب

ای بهین نقش سرابرده خود | ادب آموز دبستان وجود
ارتکاب ایتمه صقین کذب دروغ | که اوله صبح مقالکده فروغ
مرد اولانلر کذبه تنزل ایتمز | ذلت کذبه تحمل ایتمز
قبح بی عار وحیادر اوخبث | که ایده کذب ایله اغراض تلویث
کذب معدودر اصلی یوقدر | باب اسلامده فصلی یوقدر
کذبدر اصل فسادات امور | ارتکاب ایتمز انی اهل شعور
اوله قصدی مگر اصلاح خصوم | او زمانده کذب دکلدر مذموم

بو قسمه هر لفظی اولمحض خلاف — اوله بیهوده بر لاف و گزاف

او دیه شخص ایده صقین الفت تز — نار دوزخ گلور او صحبتدن

دیدی سلطان رسل فخر دهور — بر دهشدن که ایده کذب ظهور

بوی بد ایدر اول طرفه حلول — که ملک ایلمز اول صوبه نزول

تا او توز میل قدر بو دایره دن — اوغودن رایحهٔ منتنه دن

اولمیه منکرک انکاری شدید — سوزکی ایتمه قسمکله تمهید

نیجه لر وار که مباهات ایلر — کذب ایله نقل حکایات ایلر

ایدر اثبات ره گرکندینی تصدیق — قسمی شید نطاق تحقیق

علم بالله اولان اهل قدم — جان ویرور ایلمز الله قسم

بلمین جاهل و نادان و عنید — سوزین ایلر قسم ایله تمهید

لو مشنو چوق نیجه بی مذهب بی دین — هر سوزنده ایدر اوج دفعه یمین

چوق یمین ایتمسی دکل اهل یمین — کذبنک شاهدیدر فرط یمین

بونلره اشنع نیجه در دون بیکار — ایدر اطوار ولایت اظهار

ویرمکه شان کرامات فروغ — بسط ایدر نیجه سی های دروغ

گورمز اول کیش ایکی عالمده فلاح — لرصاته ساخته تقوی و صلاح

اولدی آلات معاش دنیا — عشره خرقه و تسبیح و ردا

قیضه بو قدر ویر انسا صداع — صوت تقسیم الهی و سماع

اگر ایسیدی سلف اهل طریق — شمدی تقلید ایدوکن بیل تحقیق

اگر ایسیدی سه دورانی — سلوک جاذبهٔ ربانی

بیله اول جذبه گلور سه نه گوزل — کیم ایدر جذبهٔ حق ایله جدل

سوزمز زمرهٔ تقلیده در — بحث مز زرق ده در دسیده در

سکر و جذب اولسون او مجذوبه حلال — کاوله مستغرق انوار جمال

یوقسه تقلید ایله هر احمق / ایده دعوای ولایت مطلق

خودن اوبیهوده گوبدتردر / انی تصدیق ایدن اندن خردر

باخصوص اوله مدار دعوا / قصد تحصیل معاش دنیا

خلقه اشیا صاتر اول قرب خدا / خلقه اشتر صاتر اول خیر دعا

ویرمکه زهد وصلاحنه رواج / خلقه نعمت ییجک اول اولور اج

ویرر اول غله فروش طاعت / جنت نقد مزور قیمت

تاجی تقلید و رداسی تقلید / سوزی تقلید وواداسی تقلید

یوق سیاه ذکرلر ایده پناه / صاریور باشنه دستار سیاه

جره خود نفسنه تنزل ایتمز / کارهٔ طبعی تحمل ایتمز

علمی یوق معرفته صنعتی یوق / کیسه سرمایه سنی وسعتی یوق

ایتدی تحصیل معاشه آلت / زهد و تقوی اودور ذخوت

بر

برایکی حرف تصوف قاپمش / کندوی پیر طریقت یاپمش

مسلکی شعبدهٔ کاری دغلی / جذبه سی ساخته سکری عملی

نه گوزل پوشش او عیار عتیق / خلقی الدتمغه اسابجه طریق

نیجه بی عقل تمیز وخاین / صانه گرجک او به دست و پاین

اللانوب اکثر عوام بی عقل / افتخار ایلیه ایدر غیره ده نقل

رفته رفته اوله رق شهرت یاب / تکیه سی اوله ملاذ احباب

صدمهٔ غول چکن بی کسلر / لاشهٔ ظلم قونن کرکسلر

سوزلر بابینه روی بی داد / نغمه سندن ایده لر استمداد

باخصوص اوله او شخص طرار / نازک و زند و ظریف و عیار

کوره اصم لحیه رویی لر / گوستره مقصدینه ایمالر

اغزنی بوزنی ازوب بوزرک / سنوره گردان قوه رق گوزن سوزرک

سوزخلالنده اشارتلر ایدر　　سوی مقصوده بشارتلر ایدر

چونکه بر حکم قضایی کم وکاست　　اتفاق سوزنک برلری راست

کوره بیچومن او زمان اعیانک　　چوشش وتخته تیغ دریانک

ملک اللهی ایرر آمنینه　　اوغره دیرلر می پیرامننه

تکیه سی قبلهٔ اهل حاجات　　نور امواج نذور وصدقات

الدینوزکن اکه خاصان انام　　نیله سوزلر بلسیک هوس عوام

کورر احسانی دیلی وتاجک　　بوم بر بونو عسید راستدارجک

سنده ایله صقین اول کمراهه　　صقین اول طاغیه دن الله

اولیا دیو صقین الده نه　　ساخته وضع نه کرجاب صنمه

اولیا ماله تنزل می ایدر　　نغلت ناسه تحمل می ایدر

اولیا هر نه ایسه وار دلقک　　ستر ایدر حق نظرندن خلقک

خلقه

خلقه تحماز که ولایت صاف اول　　سوزارسنه کرامت تحفه اول

اولمش اول محو فضای اطلاق　　نفس الدرمز اکا استغراق

اولیا مردهٔ احیا ایلر　　پیر صد سالهٔ برنا ایلر

اولیا طاشه نظرسه زر ایدر　　خس وخاشاکی درو کوهر ایدر

اولیادر ندمای حضرت　　جا سیدر زیر قباب عزت

اولیادر امنای اسرار　　اولیادر اولو دیایی ستار

معدوم وشش کندی زمینده بربا　　پرتوی نوری محمدی صلا رعرشه ضیا

اولور ایاسیش چشیم افلاک　　اولیانک قدمی سجده کهی خاک

اولیادر سبب حفظ جهان　　اولیا ایله طورر کون ومکان

روحه قطب جهان کون بدن　　روحسز قایم اولور می هیچ تن

دیه بر طایفه یه فخر جهان　　اه وشوقا که لقای اخوان

لفظ اخوانه ایله وزن حال   انلریله رتبه سن استدلال

نه گدا اندرنه شاه بیلور   انلرك رتبه سن انلمه بیلور

اولیا بویله ایلمش هر احمق   نه روا پایه ولایت صیتمق

نه سزا رهزن حق هر ارغادی   کندون اوزمره ده ایتمك تعداد

وزن ایدرمی بونی منه اهل شعور   دعوی سلطنت ایتسه پردو

اسب بازی کچینه هر برو   سنك خارایه دنیلورمی کهسار

اولورمی مجمره افروز وجود   شاخ بید ایلسه دعوی عود

کیم طوترا ایتسه سیاه عالم   دعوی عزت جاه زمزم

علوچوق جرئت و چوق ترك ادب   ایلمك دعوی نزدیکی رب

اولور اول طایفه نامقبول   هدف بغض خداوند و رسول

دیدکیم طرز ریاکار اندر   طور بازیچهٔ قلاشاندر

یوخسه

یوخسه هر سالك درویش دگل   عاشق و صادق و دلریش دگل

یوخسه چوق کمسه وار بی تشویش   اولمش اول جان و کوکلدن درویش

صدقی وار اولمش اهل وصول   سن بیله اندن آج چشم قبول

بولمغه بارگه حضرته راه   قانده اغنیا چالشور ایدر آه

لیك اول طرزه قوین خنده حق   ایده راسیدنه برکوت ملحق

باب حق طنزه دن اولمز مفتوح   اکا باطندن ایدر فیض فتوح

ایده صادق فقرا هر چه قدر   بویله درویش اوله سنونه قدر

بولسه زی فقرا هیچه کس   هیچ خشمنده دکل بر مکس

دست اورمش کمر عزت نه   نظر اتمه بکهار شاهانه

خاکی فی الجمله دکل زنده سزا   خرقه پوشان ره فقر و فنا

ایده سن حسن نظر مجتهد اول   فقرا زمره سنه معتقد اول

حسن ظن ایلمز ایجی جندر / سوء ظندن اولور اولور ضرر

علم و عرفانکی حکیمه تنکه / نفعی وار معتقد اولمسک سنکه

که بو دعوایه دلیل استه‌یکیس / صخرة الله و حجر الأسود بس

در بیان ترغیب تماشای صنع باری

ای تماشاکه صنع باری / ناظر کارکه‌هی هشیاری

سیر حق فصل بهار اولدقجه / موسم کشت و کذار اولدقجه

چمن اطرافنه کاهی کذر ات / اثر رحمت حقه نظر ات

صانعک صنعتنه اول دیده کشا / کالمش مرهم رنکینه جلا

کوسترر صنع چمن بر زوردی / سبزه دن سرخ و سفید و زردی

دل انسانده قومز درد کهن / جلوهٔ تازه نهالان چمن

بتورر طایر شوقه پر و بال / طرف کلشنده آقر آب زلال

غنچه نک خواجه سی وار یاننده / ال کاغذ طولوجه دانشنده

لب جولرده چمنلر خوشدر / جلوهٔ سرو و سمنلر خوشدر

ویرر انسانه حیات تازه / نغمهٔ بلبل خوش آوازه

کوش قیل نغمه‌لرین مرغانک / اقتضا ایلر ایسه انسانک

قومز آینهٔ خاطرده غبار / نغمهٔ چنک و نی و موسیقار

نغمهٔ سوز خوش آهنک بشر / خوه و ناخواه ایدر انسانه اثر

نغمه بر منطق روحانیدر / نغمه‌نک لذتی وجدانیدر

جان فزادر نفس انسانی / دل زدادر نغم روحانی

خانهٔ جانه ویرر نور و سرور / نشئهٔ نغمهٔ تار طانبور

نسخهٔ نشوه دیکر شیرازه / تاردن صادر اولان آوازه

حظی وار کرچه خوش آوازلرک / دکلنور نغمه‌لری سازلرک

کرچه کیم نشئه سی همصحبت حریف — التزام ایلمینک لذتی یوق

ذوقنی ایت غیریده اوله جه — خانه که لیک کتورمز زینهار

انده در عبرت ایله نوش ایله — لذتی لهوی فراموش ایلیه

کر حقیقتده اولورسک سامع — اولمز اوقات حیاتک ضایع

موسیقی حکمته دایر فندر — علمنه بلمینه روشندر

نیجه اسرار وار ادراک ایده جک — یکلو رسینه لری چاک ایده جک

اعتبارات تقاسیم و فصول — امتیازات مقامات و اصول

پرده و بیش صوت و ادوار عمل — کار و نقش و شعبه قول و غزل

هر بری حکمت ایله مملودر — جان ریاضینه [illegible]

نغمه یابس حار و بارد — چشمه محض حکمتدن زاید

هر بری بر مرضه نافعدر — ضدنی هر بر سیه دافعدر

زیرو بالاسی

زیرو بالاسی هوادر اقا — دایر اولورمی هوا اسز دنیا

بسته در دایره اوقاته — پنجگاه عربی اصواته

حاکم کون و مکان مضمردر — اکلمز حکمتین اول کم خردر

بویله جه ذوقن ایدن اهل رشاد — ایلیه سوزن ذوقنی الله زیاد

در بیان فی حق نظم اشعار

ای صفا یاب کلام موزون — آشنای سخن کونا کون

طبعک ایلرسه اکر شعره هوس — سکا معناسنی فهم ایتمک بس

سخنان شعرای اسلاف — ایدر آیینه قلبی شفاف

ترکیده نفعی ایله باقیه تق — غیر دیوانلریده ایت ملحق

انلرک نفعی متیندر اما — غیر سنده دخی وار خوب

شعرای عجمک دیوانی — حسن تعبیر و معانی کانی

طالب و صائب عرفی و سلیم — فیضی و هندی نظری و کلیم

تازه گویان زمانه شوکت — معنئ تازه‌یه ویردی صورت

صاحب خمسه نظام خسرو — هر بری جلوه‌کش معنئ نو

جامی و انوری و خاقانی — هر بری ملک سخن سلطانی

بلبل شاخ طراز شیراز — سعدی و حافظ مغنی پرداز

سخنان شعرای قدما — حق بو که بری برندن رعنا

یوق نهایت شعرای عجمه — هپ اسامیلری صغمز قلمه

برده وار اکثر شیخک دیوانی — او فهم ایلدی گوردی جانی

شعر چوق قدر شعرای عربک — که اودر مایه‌سی شام و حلبک

دخی ابیاتنه ناموزون دیر — انک اوزانلری دیگر گوندر

نیجه معنالری وار رقص آور — مشعل آسا دوکر اسماعه شرر

وار ایچنده

وار ایچنده نیجه اشعار کبار — که قومز آینهٔ دلده غبار

نیجه بیک مدح شریف نبوی — مدحت معجزهٔ مصطفوی

هر بری قطعهٔ الماس ثمین — هر بری در گران قدر متین

انشا به چالشن اول اشعاره — اهل معناسنی فهمه چابه

عربی بلمیجک ایشمز تمیز — فارسی عارفه تنها یتمز

عربیله بیلینور جمله علوم — علم اولور عربی نامفهوم

لغت اقلیمنه سلطان عربی — عربی قیلدی قرآن عربی

بو اینکه بال ایله ایلیر پرواز — طایر شعر معانی پرواز

حکمت آمیز کرکدر اشعار — که تمامی اوله ارشاده مدار

آب حکمتله بولور نشو نما — گلشن شعر و ریاض انشا

اولمسه شعر مجازی مطلق — ویره‌سه معنای حقیقی رونق

یوخسه هر نظم تهی و ساده | اوله معنادن اوزره آزاده
تازه مضموندن اوله اول خالی | اولمیه توریه ایله حالی
نه خصوص اولمیه تشبیه تمام | استعارات و جناس و ایهام
دیمه دن آنی سکوت اولادر | شعردن مقصد اولان معنادر
باقسک اکثر سخن شاعر خام | زلف و سنبل کل و بلبل می جام
حقه مز دایره دلبردن | قد و خد و لب و چشم بردن
که بهار دولاشور که چمنه | الشور سروه کل یاسمنه
ره نارفته هر جولان ایده مز | صاپه وادیلری سیران ایده مز
ایده مز صید معانی بلند | آته مز غیب شکارینه کمند
گچنور معنی خاییده ایله | لفظ مشهور جهان دیده ایله
ایلی خوار ایدر اول بیت دوتا | کاولمیه تازه قماش معنا

سوزیله شعری تهی مغزدن | چکمه دعوی یه نفس مادن
نظم کیم اولمیه معنایه قرین | گنبدیدر خاتم بی نقش نگین
شعر بی معنا وی ایهام آ | بکذار اول جامه کهن اوزره خامه
قه قوسن لائیه بکذار او سخن | که اوله لفظی تهی معنیدن
بکذار اول مطلع خالی جامه | مغزدن مخلص او کلزار باده
آنی یوق دلبره بکذار او کلام | کاولمیه ننده جناس و ایهام
ایله پاکیزه گر گذر اشعار | که آنی برایشده اوله هزار
اوله معنیسی گوزل لفظی متین | خامه کاکه قویه دست تحسین
هیچو دن الجزدای جان بدر | که دیر مشرب عرفانه گذر
حسنه صرف ایده سوزی قادر | خلقی تسخیره چالش شاعر
تیز فهم اوش اولسون نثر سخن | نظم اوله که ایدر دور دهن

الحذر هجو ایله اولور غایت شئوم | خلق بیننده ذلیل و مذموم
هجوه مائل سفها در انجق | عاقل ایتمز آنی ایلر احمق
هجو در قاعدهٔ خودکامی | هجو در واسطهٔ بدنامی
کسوت نظمده غیبتدر هجو | سبب ذنب و ندامتدر هجو
هجو وقت سبب روی سیاه | کیم اوقورسه سکا عاید او گناه
سنی ایتمش بری فرضا دلگیر | قوللا فعل ایله قلبک تکدیر
آنی لازم می آنی هجو ایتمک | سفها گیتدیکی رایله گیتمک
انکساری ایرشور قاصر ایسه | انتقامه چالشور قادر ایسه
آنی سن لطف ایله ایله بنده | عفو و اکرام ایله ایت شرمنده
لطفدر مهر دهن اشرار | اولور لطفده شن افسونگر کار
سکابی وجه ایله ایتدوکی جفا | سبب شرم و خجالت اولور اکا

وجهی وار ایسه سببن آیله سؤال | اولمه آتش زن کانون جدال
بلکه نادم اوله اطوارندن | اعتذار ایلیه گفتارندن
سن قبول ایله بو شندی نیازن | دوستلق وار ایکن اولمه دشمن

دربیان ستایش صبر و تأنی

ای ستاینده عمر جاوید | روبروسای عروس امید
صابر اول قلمه امورکه شتاب | صبر ایله دیرلر اولور غوره دوشاب
صبر ایله همدم اولور دوشمنلر | صبر ایله زهر اولور بهزنلر
صابر استقاد آلهی دندر | حکمی خو نامتناهیدندر
اولکه حکمته یه شکرلر دیدیلر | صبر مفتاح فرجدر دیدیلر
صبر در عقده گشای هر کار | ایرشور صبر ایله صبح شب تار
اوله حیرت زده جنت و نار | اول آتشکه حاجبنه عاشق زار

یا نیجه هنگام سحر بیدار اول　　وقف سجادهٔ استغفار اوله

قلبکی غدغه‌دن پاک ایله　　هر شینک حکمتن ادراک ایله

سکا کشف اولمسه باب حکمت　　اوله مزسن دو جهانده راحت

آزه واجکده تحری ایله　　صافی اول ایوه تسری ایله

حسن خلق اهلی چیچک گوزل　　ایو چیچکنه اولور باشنه عمل

نه بلا برزنه مخصوص اولمق　　نازه ذوق ایلیه‌دن دور اولمق

بلکه بد چهره چیچک باید خو　　ذوقه دیرسن شب اول یا هو

بعضی کوچ روی دنی مشکل تر　　بر مصیبدر او کم عمره سورر

یوق کنیزکده هنر بو بحر زور　　تازه‌دن تازه سن آل ایله حضور

نازک و نرم ایسه الداوس　　اگر ایوسی اولور آنک منحوس

حاین اولور او سیک مردزنی　　قیواردنده قوررلر دوزنی

کرچه

کرچه چوکسن ابانزه ایله دکل　　اولمه انلاره چو قلق مایل

کوله سی تیغ و تفنک اسیرلر　　اورمغه عوضهٔ جنک اسیرلر

اعتقادنده دکل اهل فلاح　　اولمین دست زنهٔ سلاح

اینیه‌دن رفع نشان ایمان　　اولور آمیختهٔ تیر و کمان

چرکسک جاریه‌سی افت اولور　　ابازه قزلری بی عفت اولور

مسقو و نمسه و افرنج و ماجار　　حکمه‌سی خاین و نابرخوردار

بونلره یک بری مسلمان اولمز　　لایق دولت ایمان اولمز

غه یکده چوغی اولور بدخو　　کرچه کم خدمته ایلر تک پو

حسن الوجه دکلدر الده　　خام سود الره کندک صالحه

اولمق استرسک اگر کمراحت　　کور جبینده غیره ایتمه رغبت

کرچه کم آغز اولور تنبل اولور　　جابه‌سی کیرلی اولور مهمل اولور

باغنك زور درسى اولور چمنى — كهله شتاسى اولور برمخى

ليك افشندى بر بيضه صادق اولور — جمله سنده نظره لايق اولور

مستقيمانه وار اطوارلرى — صدقه نشئه كيدر اقرارلرى

در بيان ستايش زراعت و منع

اى نوابين سنبل مزرع راز — وفر افراز اى اگاه نياز

عمردن اولمق اچون برخوردار — اولميه هيچ زراعت كبى كار

زرعه آلت تحصيل نعم — اولين كار جناب آدم

گاو دهقان ايده ارضى تزيين — اكارنيك اتمسه سز اكاو زمين

چاك ايدر خاكى بنى آدم ايچون — تخم اكر تربيه عالم ايچون

آده بنده گردن بسته — اولمدكجه اوله مزوارسته

گاو چاك ايلمسه ميدانى — عجبا قنده بولورديك نانى

تخم قنده اكيلور اولمسه خاك — اولمسه تخم اولور خلق هلاك

خاكده تخمى كيم ايلر سيراب — اولمسه بحر ايله دولاب سحاب

كرمى و سرد اولمسه دوار فصول — اولمسه خرمنه كلمز محصول

دونمسه دايره ليل و نهار — مهر و ماه اتمسه بسط انوار

گونده اولمز ايدى رنگ كمال — عالم اولوردى هامم آغوش زوال

مستند بر برينه آب هوا — مرتبط بر برينه ارض و سما

سر بسر نقش ايدر رسم ازل — روبرو ماضى ايله مستقبل

اول و آخر آثار حكم — بسته در بربرينه مستحكم

اولمغه وقتنه دك جلوه نما — اولور انواع فالكده بقا

دست حكمتده طولو گوهر تر — دامن شام دكر يبان سحر

ديده عبرت ايله اول نگران — بر گهر دامن كان والحان

صانعك قدرتنه ایله نكاه — واقف سرینه سبحان الله

سنده سیر ایت حكم مولانی — مزرع آخرته دنیانی

هر كشی حاصلم بو ایجه كرك — خیر و شر اكدوكنی بیجه كرك

بو محلی قویه لم فردایه — كله لم اریه ایله بغدایه

ایتمه زرع علفه عمری تلف — بولنور قسمت اولكانان علف

زراعتك ایاغی بابا بذره كرك — كوزنی یرده الی همباذه كرك

كندی دستیله اكن خیر كورر — غیر اكدرسك آنی غیر كورر

استغامتلی مرابع بوقدر — خاین استرسك اكر چوقدر

الكه ویردلكی هب یرلر — كلمدی چیر ددی حول دیرلر

بوسنه بلكه كلور دیو اكر — تخم ویرسك انی دخی یرلر

ربعی كرم انكه اكدوكلك — غمنی یرسك اكك چكدوكك

قرض ایا سنده یرلر مالك — غمه خوشمنكه ایدرلر مالك

جنسیدر سكره ولمز سك الحق — سكا تعقیب كدر دقاله حق

كندیك اكدیكك اولمیسه كاردك — طولدی قرض ایلیه لم انبار دك

اوجوز اولورسه كولمز خبری — فقرانك نظرندن غیری

قیمتی وفنته ایتك كوزنی باز — محتكر الكه دیو یوق اكه جواز

احتكارك صوكی افلاس حقیر — بابار اول براوی صوكنده فقیر

فقرا دیده سنی ایدر غارت — محتكر كوردكی یوقدر بركت

بل قرض فایده یا خود ضرر ایت — هله سن اهلی دكلسن حذر ایت

اكدر حقك او قدر اوله روا — خانه كك ایتمه كشفه ایدوفا

كلمسه محصول قرادن راحت — سكا اكدیكه یوقدر حاجت

حیفتك داحی مالی یوقدر — مصرفی فائده سندن چوقدر

اولور انجنده ایدیك سكنی | عیش و جنبشله قریشی فخمی

جفتلك هنظم اولنور ثانی | شکل اثنی ایدر دهقانی

در مذمت اسراف و مدح اعتدال

ای فرازنده اقبال ابد | وی فروزنده کانون خرد

معتدل اولمق ایچون حکمه امور | لازم اعمال ترازوی شعور

بود آسوده کیمی چوق مراد | چو نیابه ایده تعب سنزا ایراد

وزنه جك مصرفك ایراد دكله | راحت اولماسك اولادكله

حق ویروب واسع اولورسه حالك | ادخار ایله برازاموالك

دفعه ایتمه تهی همیانك | ینجه بازیچه سنی دار دنیانك

فضله مال اولسیجق ایتمه بنا | ایتمه مالکی بیهوده هبا

اولمه سون مصرفك اوندكلو فزون | که ضروری اوله سن زار زبون

مصرفك

مصرفك ایتمه كوزم نوری زیاد | نه قدر واسع اولورسه ایراد

ویرمه دایره جاهه وسعت | بیل قناعتده در انجق راحت

باغچه سیرانی اولورسه مطلب | یر شوریده ایچون برمركب

مصرفی آخوره اولدقجه فزون | بور یلو آتلو بیاده افزون

نسخ ایدر قیدی صحن سامانك | فتقی آلوده ایدر داماننك

جاه سر شاده زوله ممنون | دردیك اولور بودكجه افزون

دولت آستینه كرکدر جاری | فتح ممدوح دكل سرشاری

ایکی ما صورت صواتیت جر باغ | خانه در حجله ایلیه زیان

طولدر باغی اگرچه سرآن | لیك ایدر دردو دیوار خراب

منصب و جاهه هوس كازوله | طلب عزت ایچون خوار اوله

حالی منصبده بولنمز راحت | حال عزلنده نه در ذكبت

ذلت غولیتی دکمز نصبی / صرفنه سر هپ اولمز غضبی

بولمه پاشالق ایچون اوتی / طبل زورنا ایله کیرمه ناری

پاشالق عمره سور محنتدر / حاصلی درد غم و قسوتدر

نامی پرکوکبه جاهی عالی / لیک دوزخده کچر احوالی

خاطری منصبی کبی ویران / صوره هیچ آخرت احوالنی ان

ظلم ایدرسه یقیلور خانهٔ دین / ایتمسه بوله ز اموری تمکین

چکدکی محنت اولورسه تعداد / دکمز اول رحمته مصر و بغداد

نهای صویلر ایدر عمری کزاد / حاصلی اشک تر و خون جکر

پادشه قورقوسی خوف راحت سوز / غول ناکاه قیامت اندوز

نوبنو وسوسهٔ کونا کون / قوة واهمه همکار جنون

نه بلادر نه مصیبتدر بو / نیجه دولت نیجه رفعتدر بو

غالبا کوردکمز پاشالر / باخصوص آصف صاحب دالر

کندی نفسنده نکوکاران هب / حسن الخلق ~~نکوکار ادب~~

ملکی الشیم و بنک خصال / صادق دل صادق و پاکیزه خصال

اکثر [illegible] علم و فضلا / دین و دنیایه خبیر و دانا

مرحمت قاعده سن مستلزم / متواضع متأدب مکرم

عاقل و دینی قوی و کامل / سوزی صادق نیتی خیره مائل

معتقد زمرهٔ درویشلک / متوجه کرم و احسانه

واقف حال و مآل فقرا / رائج زهد و صلاح و تقوی

نیجه سی وار که قچرکن نیجه میل / پاشالق جبر اولنمش تحمیل

نیجه سی صاحب پرهیز و عفیف / میلی یوق ماله اولنمش تکلیف

نیجه سی راضی دکل جاهنه دک / اغلر ایکن حوغی اکراهندک

[illegible]

کمی اندیشهٔ فردا ایله | خوف فردانی تمنا ایله

لیک مرکزلرینک احکامی | ظلمه پیوسته ایدر انجامی

ایتمیسه دایره سی بیلمنز | سوزی حکم ایلیه‌جک اسلمنز

ایلمز مرتبهٔ صرفه صعود | حاصل نامه‌نه جوز معدود

قالمامش خاصه‌ده جای معمور | که ایده صرف ایده‌جک آقچه ظهور

آنی اسلاف خراب ایتمشلر | هر بری بر یل اکوب کتمشلر

بولمز دایره سی نشو نما | اگر لازم قتی چوق باد هوا

منصب آقچه ایله المشدر | بحر دنیانک دینه طالمشدر

دینک اما نیجه قت بحیده وار | آنی محتاج اداسیه ناچار

یرلو یرنده بساط و آتی | ناقص اولماز پاشالق آلاتی

بو قدر اکده کتمش حالی | دکل اولداخی ربا بر خالی

منصبک خود مصرفی معدود | هیچ اولنمز اگر تعیین حدود

مطبخ و آخور تعیین خدم | داخلی خارجی اتباع و حشم

قره قوللقچی ایله مهترلر | حمله سی اسب و شتر استرلر

بیراق اسمی کتورمه یاده | شقهٔ عقلکی ویرمه باده

اندرونک بعضی دکل هیچ قابل | اولمیجه اوقیوجی نه زایل

سرکارنده اولنلر خاین | ایشلری حیله اولیوان و آیین

لابد ایدر او حرامی زاده | حیله هم مصرفه هم ایراده

بخصوص اولسه تکلیف سفر | اک یقینی کوزه در سمت مفر

سفره کیتمکه عسکر لازم | عسکره مصرف ایچون زر لازم

ظلم سز آقچه‌یه دستی ایرمز | خلق ال کیوزه کوره مالن ویرمز

کس مکشلر ایله عمر کذر | بوکه دولتمی دینور خاک بسر

بسلنوری هله کو سیلی و نهار | بونجه حیوانی بو قدر خدمتکار
قره قوللقچی اولور بعض نیت | شیر درنده اولور رهن برات
بیک نیاز ایله قبول ایتمزلر | بخشش و ترخانلر گیتمزلر
اشبونک قدر دین او علم جانم | گلنجه ایمدی سینه سلطانم
صورته آدم شکلی انعام | هر برینک عجمی ایله عنقالر
یا امراخور ایله بو ابین | هر برینک معتمد دولت و دین
جمله سی کورک کرانه قیمت اوقوم | هپ مکلف آت اوم عزت اوم
برکیه و برسه ایدر استحقار | ایکی بر راضی اولور ناچار
باشانک دیناری غایتنده یوق | صرفه یک روزنه کافی یوق
خاطری نقد کدرله مالی | کیسه سی کنج درنده خالی
الکه مزانی مبشرلر ایله | جو ایدرلر بنه قادرلر ایله

اوسدوغن

اوسدوغن ویرمکه جود قیلور یوق | ویرمک سمننده هیچ آت یوق
ویرمه سه دولوشکایت حاضر | درد دولتده مذمت حاضر
نشله سون بو اوقده پادشاه | بوکه دولتسمنی دیرم بن حسا
طونه لم صالح ایمش عادل ایمش | منصف و عاقل و دریادل ایمش
ظلمک ادینی قویوب بادهوا | منصبی ایلمسون می یغما
دیدیکمیدر صلحی و احرار | ارتکاب ایلیه ظلمی ناچار
ظلمه مائل لریده وار وافر | صورتا مؤمن معنا کافر
مؤمنک تشنه مال و جانی | منعدم مرحمت و ایمانی
قتل نفس ایله مباهات ایلر | کفری شمشیر ایله اثبات ایلر
نام فرمانده نظام العالم | عالمک نظمین ایدر گیندی عدم
اندرک ظلمنی وار اید قیاس | وار دغی ملکده قورلومی اساس

اغنیا ظالم و باج و عمر بایان | ویرمدیلر بری مال الله جانه
مال تحصیلنه چکمش غربت | ذکر ایدر اقچه و فکری خدمت
قنده بیولری اکر ایتسه شتاب | واردیغی قریه نک احوالی خراب
ملکه باج و هبا ایدرک | یولده تخریب قرا ایدرک
نه تفحص نه خطاب و نه سؤالی | کلور آمد شده مست کتوبال
قریه خلقنی قومز تعزیره | بند ایدر بولدوغنی زنجیره
درمنداتی چکوب صحرایه | دست بسته کتورر پاشایه
اصلی یوق ماجرانک جی علمم | دیکله غرکه ایدرلر تجریم
بوکه بکلر دخی چوق جرم و ستم | طوتدی بونه سمت خرابه عالی
هب عمارات جهانی اولان خراب | قوندی دهقانی یرینه بوم غراب
ملک معمور دکل یوق ایراد | ایتدی ایرادنه تداخل بیداد

زرعله طولسه زمین خالی | قومیه جق یر بولمزلر مالی
مصرف ارتوب ازالسیجه ایرادی | نظم عالم بولور البته فساد
بولدیلر فتح مجدده اصحاب | کنج شاهانه نتیجه تحفه کتاب
مرتبه نصح یاروب کیخسرو | دیمش ای طور ملوک پیرو
ملک طورمز اکر اولمز رجال | لازم اما که رجاله اموال
مال تحصیل رعیتدن اولور | باغ و بستانی و زراعتدن اولور
اولمسه عدل رعایا طورمز | عدل سز جیتنزا قامت بولمز
عدل در اصل نظام عالم | عدل سز سلطنت اولمز محکم
کوش ایدوب حضرت فاروق گزین | حسن مفهومنه ایتمش تحسین
دیمش اول معدلت اموز کرام | حکمت شرعه موافق بو کلام

در بیان تحریر قسام نائبی

ای طرازندهٔ ایوان خصال ‌‌ ‌ وای فروزندهٔ دیوان کمال

ایتمه زقوم جحیمه اقدام ‌ ‌ الحذر الحذر اولمه قسّام

اولمه دندان زن اموال یتیم ‌ ‌ ایتدی نهی آنی خداوند حکیم

اولمه اثنای سوزک قطّاع ‌ ‌ طالب راه قضا و فتوی

جاهلک قطع طریقی چوقدر ‌ ‌ رهزن شرع شریف اولمقدن

کرچه فتوا قرشمز تزویر ‌ ‌ مجتهد قولنی ایلر تحریر

گاه اولور انده ده واقع تحریف ‌ ‌ صدر فتوایه گلیر قول ضعیف

گرچه تحریف شریعت اولمز ‌ ‌ هله بالجمله حقیقت اولمز

عصرمزده لیک قضا مشکلدر ‌ ‌ حکمی حق اولمیجق باطلدر

سیّما اکثر ارباب قضا ‌ ‌ ایتمز احکامی خدایه اجرا

حکمدن اولدر انلرده مراد ‌ ‌ اول الیوم قنغی اکثر زیاد

خواجه فتواده بو تحقیقت بولدار خیر وقفده حق شریعت بولدار

اول تهی دستلکه رشوت ویرمز ‌ ‌ قاضی دعواجیه نوبت ویرمز

منتهی اندیشهٔ دین و دنیا ‌ ‌ بر طرف واهمهٔ روز جزا

علمی یوق اکثری بی مذهب و دین ‌ ‌ چشمی محصوله در رشوته هامین

الده اندازه و کیسه میزان ‌ ‌ ایلمش محکمهٔ شرعی دکان

قاضی دلّال و میانجی محضر ‌ ‌ کتخدا قبضنه نقدلک جان

بادشه تورقسی حق قوتقسی یوق ‌ ‌ رشوته حرصی قدر دینده یوق

دیلسه داین مدیونه چقر در ‌ ‌ دیلسه مفلسیی قاپوه چقر در

نیچه سی صورت حقدن گورنور ‌ ‌ منع اید ظلمی جبابره سونور

قصد اغلاک گنور رشمیه دقمی ‌ ‌ هم ابد رشهرک اشرانسی جمع

دانه باشن اوکه اید چونکه اونی تنبر ‌ ‌ حلقهٔ چشمنه دام نزویر

ایتمکه حق صریحی عاطل ‌ ‌ گوزینه صورت حقده باطل

بلمین سلاح دل وبی فطنت — صانور اول حیله‌ئی حقاشنت

سنده او بو ذکالمین ایلر — ناسه شهرت یولی تقلیل ایلر

نه طریقیله اولورسه او حیل — بولور اجرائی فسانه تسبیل

شرع نامینه تصلطلر ایدر — یک پاشایه تعللر ایدر

حاکم عرفک اولور ظلمنه سد — کندنک ظلمی ایله ایدر اشد

کندی افزونی الور پاشادن — ایشده مقصودی بو غوغادن

عسکرینک ایله حالی معلوم — پاقشور انلره اولور مظلوم

انلره ظلم مدار اولمشدر — جمع اموال شعار اولمشدر

خادم شرع ایکن اما که قضات — ایتمز اتیدکلری ظلم حشرات

جلبنه آلت ایدوب تقوایی — مدد ایدر ماله یدی یغمایی

روز وشب خلقه ایدر بند زبان — طعنه دن طاعنه حصن امان

کیسه

کیسه‌یه السون مال یتیم — توتون اچلکجه دکل جرم عظیم

جمع ایدوب کیسه‌ء مال انبوه — توتونک کیسه‌سی اتمه مکروه

دخل ایدر کیسه‌یه توتونه		تقیه اه بیر اتک توتونه

توتننک ذاتنی سومز اما — اکجه سن الور اولسنه دعوا

طعن ایدر کوسه اگر جانم زر — زرک آقا که کران وزنن آرر

کیسه اطلسله قوجر محبوبی — طوتمز اطلس کیسه‌لی مکتوبی

رشوتک آدنی قومش محصول — کیم اوله ایتمیه محصولی قبول

ارض حجتده گوزل فلحن اولور — جزئی سردن قتی چوق جرمی اولور

حیف واحیف که شرع شاداب — تننه رشوت ایده اوله خراب

ظلمه دستنه دوشدی حیفا — حکم سررشته‌ء شرع غرا

لعنت اول ماکه شرعی صاحبی — حکم سولایی بیان آنه سن

شو ایکی ارانش ارضاری زینت ایکی جهان خوشنود ملکش ایلر نیه خیر الانام

حق ابطال ایده سن شهوتله گون / دینی ماله ویره سن دولت ایچون

بونی فکر ایتمیه سن گمراه / که شرفله بودر او شرع الله

انی تعظیم ایده جبرئیل امین / ایده ابلاغ امور احکام

سن انی زهر ایله گوره سن ظالم / هیچ دیکمز سن نیچه اولور احکام

ارتکاب ایده می بو خسرانی / حضرت حقه اولان ایمانی

در مذمت لعب و لهو

ای گرامی گهر بحر کمال / اولسون اویزه گوشنگ بولالی

ایتمه بازیچه یه قطعا رغبت / اولمه بازیچهٔ دست غفلت

اولمه دلدادهٔ نرد و شطرنج / که اولور آدمه سرمایهٔ رنج

عمل جاهلاندر اگرچه خوشدر / شغل بیهوده مالی بوشدر

باری بر علمه چالش مردانه / یرایه پیشکه بز دانه

وارایکن

وار ایکن مصحف و ذکر و صلوة / ایتمه بازیچه یه صرف اوقات

محض لطف حق اولان انفس / حیفدر گیم اوله مصروف هوس

بودر انکله وار ایسه علانک / دم غنیمت دیدی گچی یارانک

حیفدر مایهٔ اوقات نفیس / اوله غارات زر شغل خسیس

بلکه ابلیس ایده اغوا ناسه / اوله بسته عمل وسواسه

لعب و لهوک صوکی واویلادر / وار انک فایده سی غوغادر

گرچه آسایشه بر آلتدر / دقت اولنسه عجب غفلتدر

خنده یا قهقهه لهو اندر لهو / لج ایلر بده سهو اندر سهو

طفل نو ساله سزادر بازی / ایمه کودک ایده انبازی

عادت مرد و سزاوار رجال / علم و عرفان و عبادات و کمال

اولمز ارباب دله حالت خیز / استخوان پارهٔ خشک ناچیز

ایلمز عاقل اندیشه کار / مردم حیوانلکن ذوقه دار

بر زمان اولدی اولکه نائل جان / کروب اوینادی سنکبکله هان

سکا عبرت ویره جکدر معنا / سن ایدرسن آنی الا هوا

لعب عشقدن اولان لودا اولور / کعبه دنیایه بلیه رهبر اولور

لعب عهدن دیلکی صاف ایله / کوره لا تعهد انصاف ایله

عملک اوله تفصیلکه تمییز / کیش وماتیله که عمر عزیز

درکشا ایتمه ویرمه فرصت / ششدرده دهرده نه قدر راحت

دوششن امیدی ایله زار اولمه / یلواروب برکوکه خوار اولمه

کرچه عبرتله بقسن اهل نظر / ایکی زار ایدیلو شمس وقمر

ششدری ششجهتلو هر مکان / یوللری لیل ونهار دوران

بونلرک خج تابع زار جنبش / نیرتینه نته کیم لیل ونهار

زهی

زهی تشخیص اکیون بعض کبار / ویردی شطرنجه ابا حیله قرار

بو العجب نقشه لطیف شطرنج / سرایله طوبطولو کنج اندر کنج

جمله بازیچه لرک احسنیدر / خانه لر فکر اونیک روزنه سیدر

نیجه منصوبه دوشر ذوق انکیز / نیجه بازیچه کلور حسرت خیز

شبهه سز ذوق اولنور بیندن / کلمز اول ذوق صفا غیرندن

سفره سی صفحه نقش عالم / صورت معرکه هند وعجم

بر برینه متغیر آلات / بر برینه متخالف حرکات

کچه مز هر برسی حد زندن / چیقمز هر بریسی سیزندن

اصلی برلیک مخالف صورت / صورته ایتدی ترتب حرکت

آت خو یاردوغی رخ اکر خیال / فرز خودکامه اولور تنک مجال

ایدر اولورسه بو بازیچه نکون / بر پیاده شهه دورانی زبون

ایلیه علکسنه بازی آلات — شاه چوبین ایدر اولدم رخ ایات

عقلنک صورتیدر استادک — نشئه‌وی تابعی استعدادنک

آلتنک یوقدر او بوندن خبری — ظاهر اوستادنک اننده اثری

بو که دایر دخی چوقدر نیجه راز — کشفه باشلنسه اولور قصه دراز

لهو لعب اوله عنه دنیانک — مضحک شاهد تیشو قرانک

جمله‌سی بازیچه هم سترغیب — فتح اولور هر گیجه اولورسه نصیب

لیک اصحاب نظر نادردر — اهل لعبک نظری قاصردر

اوینیان ذوق ایچون اوینار نی — بیلسونلر وارایقه دخی فانی

بوشنه‌هو دشنون رغبت — بولمز اوینیانک لذتنی

لعبه محتاج دکلدر عارف — سترة بازیچه‌یز اولور واقف

ابتلا مرتبه سنده نیجه‌لر — اوینومز صبحه دک اوینار گیجه‌لر

دوشرارایه

دوشرارایه تعصب عناد — حدت نفسیده ایلیر امداد

قوییه رخصمی ایلر دعوالی — اونتیدر آخرة و دنیالی

کندی دعواکی صدر الجلاج — خانه هم اهل و عیالی قالور آج

خلقه دشنام ایدنه ای جواب — یکیولور بسه اولور احوالی خراب

نیجه‌لر کندیه دشنام ایلر — کندو بسن مسخره عالم ایلر

دو فلکدنده چهر تخت اولور — سیر ایدنلر اونی بقلت اولور

ظن ایدر دوقا بونی چوقالحق — مبتلا ایلمه سونلر که حق

علم تحصیلنه کلدکجه مقال — ذهن تشخیصی ایچون اولدی حلال

اولمیه لیک تو غل دایم — گاه بر حیده اوله که قایم

بو قدر ره شطرنجه جواز — نشئه لیک الک ایتمه دراز

مجتهددن بو قدر در رخصت — انیمه او قاتکی وقف غفلت

برملک اول بعیدن اولسک جانی | چونکه جائز دکل استعمالی

در بیان ترهیب از قضادر

ای قلم دان کشای آمال | نظر انداخته حسن مآل

کر استنبوله دوشرسه سفرک | منصب آتیه تعلق نظرک

اوله رهبرک تدریس قضا | قاضی عسکر اولورسک قضا

صانمه زینهار آنی راحت طریق | امن و آسایشه یوقدر تحقیق

او طریقک خطری بیحد در | انتظاری امل ممتد در

سلسله قیدی اوزون سودادر | پایه‌لر موصله غوغادر

اول حالی ضرورتله کچیر | کرچه کم آخری غمله کچر

اوقات آخرینک راحتی یوق | غالبا منصبک زحمتی چوق

الله نصرته اولور اهل سفر | او مصره حلب و شامه کیدر

عزم ایدر ایتمکه منصبده صفا | اکر هم ایلر ایسه عمری وفا

نه قدر تخم نشاط اتسه کرک | مائل اولمغه لر جلسه کرک

ضعف تن نقض قوا انحلالی | طی ایدر جاده مصر و شامی

اولیجق قوه ذاتی زائل | اولور اسباب بهوایه مائل

ایدر اقصای بلاده سفری | صوره یوللرده کی خوف خطری

وارسه هم منصبه احتی کورور | باشه غوغا ... متممی کورور

اهل بلده یر مواسا ایلر | که مدارا کهی غوغا ایلر

دونیشه وی دینه ایدیمه همت | اوخوی دینی قالور همت

دوکیلور عزل زمانده شکات | اکه چاره ویروب ایتمک اسکات

بو نیجه منصبه ایله سه سفر | حد هفتاده ایدرسنی کذر

صکره استانبول اولور صدر کلور | طی اولور روز و شب قدی که کلور

راحت و بخته صدرک معلوم | طول آسایشی امر موهوم
انده یوقمی که مکر بیم و خطر | اینیدر ربو رشیه کا هیچه سفر
برکون الدن چیقر صدر فقیر | رنج صدر اولور آخر چو اسیر
فرق ایله گرچه علا رسنی | اوقویوب یازمغه عاجز سنی
بود احوال طریق ایله شکیب | ایده حق خیر لوسن سکا نصیب
بیلورم ایملیه دکلسن اما | اوله جویای طریق آشنا
مال میریه قرشمه زنهار | ایله عیشکه میری مدار
بی خیانت ایدم سن حرکت | کورمز ارباب خیانت برکت
مال ایچندن یمه یک ایش بتمز | بر یک صکره بیانه کتمز
قو صدرلری هنگام حساب | باخصوص اوله خصوصیلک کتاب
بن امینم دیو هیچ اوله امین | کیم صیار میریه اتکده یمین

تولیت

تولیت جانبنه میل ایتمه | خانه کی بار دخی سبیل ایتمه
ایله مالنی وقفک اتلاف | گیرمه سون جیبکه مال اوقاف
شرط واقفدن اولنوره عدول | خصمک اولور سنک الله و رسول
شرط وقفه رعایت مشکل | ایتمه وقفه خیانت مشکل
متولیلرک احوالی تباه | حق حضورنده اولور رویی سیاه
طوته لم کوردی حسابن کتاب | نه ویره واقفه محشرده جواب
انجذاب اوزره اینه منصبه حال | حق ویره اولکسن اهمل دیونه
کورمدم بن هله بو دولتده | خواجه لکله قدر راحتده
چونکه معتبر و آسانی | منصب خواجه کبی دیوانی
خواجه لکدن بری اولورسه نصب | سوردوس ایله بالا شکیب
عزت و قدر قرونه بانیده | چوق شرفدر هله وجدانیده

هب اساس اوزره کمال دولت | عزت و رفعت و شان و شهرت

جمله نك معتبر و محترمی | جمله نك منتخب و مغتنمی

غیر بیره دکلودر رحمتی یوق | یه اول طایفه دن ارجح خوی

باخصوص اوله پسندیده صفات | که منظم اوله معموره ذات

عقل و عرفانی اوله علمی اوله | ادب و مسکنت و حلمی اوله

استقامتده اوله معروفتی | پاك مستحسن اوله هر جهتی

اولمیه طعنه اطواری هدف | منصبه ذاتی ویره عز و شرف

اعتنا ایده ملوك و وزرا | اعتبار ایده صدور و وکلا

اوله غیرتکش دین و دولت | خیرخواهنده ملك و ملت

بوندن اعلا درجی دولتی اولور | هم کیزر امن و هوسل منتهی اولور

حق ویره رسه او کسینی اهل علم | خواجه لکلری دیانتده علم

در بیان مذمت کیمیاپخت

ای زرباب عزیز الخلقت | معدن آرای جهان حکمت

کیمیاسازلغه ایتمه شغف | ایلمه نقدیکی بیهوده تلف

اولمه زرهای بوسنه ایله اسیر | اوله جق حالی دکلدر اکسیر

یوق یره ایتمه تهی همیانك | یونیه قویوب ایرمه جانك

کیمیاکارلر صنعت صانمه | مبتلانك سوزینه الدنمه

اسمی وار جسمی ولی ناپیدا | کیمیا بیلدی جهانده عنقا

مال ایچون مالکی سوزان ایتمه | حاصل غایبه قربان ایتمه

بونلر دیدی کله قیچ و فنا | انی ظن ایلمه‌سن تاج غنا

جامه‌کون قبه لری ایتمه قیاس | که مس ایندره ایده تبدیل لباس

کیمیا صانمه که صنعتده اولور | معجز ایدیه کرامتله اولور

بو کوکوردی کم بیله اولمز — کار حق نار ایله صورت بولمز

دومش و زرنیخ و کوکورد و زیبق — مسنه اولسونمی مدار رونق

اکر نه قرع و نه انبیق کرک — او نفسه راکه توفیق کرک

چو غشک غم جکرین خون ایتمش — کیمی کوردوک اتشین النون ایتمش

قالور اربابنه حقیقت طبع صبح — النک کیری یوزینک قره سی

صورتین ایتسه قضا تغییر — صنعت اولور اکا دینمز اکسیر

زکنه صنعتله ویرسه تاب — قزیلن تیز چقور تیز اب

نه قدر حکیسه تغییره امک — فاش ایدر سر نهانینی محک

بولسه ذکی ماهیت تمهید — هیچ تحقیقه اویارمی تقلیده

قلب اعیانه اولورسه امکان — کیمیا اولور اودمده آسان

قلب اعیان ایتسه خود محال — کیمیالی دخی بر محض خیال

باشقه

باشقه کوکبدری و اسیم و زر کر — اولسون اسرار خدادن خبر کر

بولانه اول کوکبه تسخیره توان — او ایدر اعیانه قلب اعیان

بتمه مز قوت قدسیه نه ایش — عالی همته یوری حکمته تشویش

اولیا ایلر ایدرسه مسی زر — مس دکل صخره نی ایلر ایندر

ایتمز اما کوزه دراذن خدا — ایلرک مشهدیده عین رضا

بو زماندهم اولوریسه اکسیر — اولمز ال نظر شاه و وزیر

اهل دنیایه وزیران و ملوک — اهل عرفانه ایران شکوک

مبتلی در تقیه حق نکه بو کا — برسی اولمدی اناکه رسا

کیمیا ایستدی چو غش کرکران — قلب ماهیته خود یوق امکان

خان ماننی بوشه دوپ بنجه ایلر — خام سودایه دوشوب اولدی فقیر

دوشر دوپ بنجه لرنده دام — کیره دبیر مالدن اوزکه دام

بلمزلر کیف خود معقوله | دوشنور غیر بنده افیونه
ایلیوب نوز منیله درکان | بیم باصقندن اولورلر نهان
قینه‌نوب شیره وشش کوندزلر | چیقه‌مز چقمجق یلدزلر
یرلری زیر زمینده زندان | برهوادار کودک برسفلان
اهلی یوق کادکرنه حال قالنی | صرف ایدر تجربه‌یه اموالنی
جور ایدر برعملی خلیجه مال | بوله‌مز انده نتیجه حال و مال
غیری بر طبخیه باشلر ناچار | بلکه اجزای دیکرایله کار
بو عجب چوغی دکل طالب مال | کورمک استر نتیجه اولور صورت حال
کاه تحلیل وکهی استقطار | ازماشیله کجر لیل ونهار
حل عقده چالیشور شام سحر | که بوله دست رس شمس وقمر
کیمیاکر سوزیله سیر اولمز | اصطلاحات ایله اکسیر اولماز

برج ناریدن اوکور برتاب | اوجه‌مز اوج حقیقتده عقاب
ناریله عهد کی اولور عقدی عجب | دستنه نیشتر اولور سه عقرب
طین حکمتله یاپلمز بونبا | ایده اجزا اسنی تصعید هبا
کیمیایه الی ایرمز ناچار | قلب زر انلقده ایدر کاری قرار

حکایت شهوت

کیمیا وقعه‌سی چوقدر اما | برمشهور درایله اصغا
برزمان ایچره مکر بر عیار | ایلمش برنیجه التونی غبار
ایدوب آمیخته دخی اجزا | قومش آدینی طرمسون خطا
صاتمش اجزادیو بر عطاره | المش اول وجه ایله بر قاچ پاره
عرض حال ایدوب او شهرک شحنه | ایلمش وضع جبین درکهنه
دیمش ای پادشه عالمگیر | بنم اوستاد فنون اکسیر

بویرلرسه قوللره حسن نظر — ایدهیم گنجلی بر گوهر و زر

شبهه ایلرسک اگر انمه مساز — لله الحمد در تجربه باز

بر نمونه ایدهیم سا که عیان — کندی چشمکله کوروب حکم ایده زیرکه

بو سوزی دیشدی جک شاه کرم — میل ایدوب خاطری اولدی خرم

دیدی کوستر کورهیم صنعتکی — بیلهیم مرتبه قدرکی

یازدی بر دفتره برقچ اجزا — برینک اسمی طرامون خطا

دیدی آغاجر ایدوک بونلری — هنریم کوسترهیم بنده بو شب

شاه امر ایله سکرتدی خدام — الدیلر جمله اجزایی تمام

اولمدی لیک طرامون پیدا — دیدی اکسیرگرایی ملک آرا

طرامون در بو که جزء اعظم — کیمیا اولمز اولمزسه اتم

شاه تاکید ایله ایتدی فرمان — ارادیلر آنی دکان بدکان

عاقبت

عاقبت بری دیدی بر اجزا — بنده وار اما نه بیلمم نه کی

کوترک بکه بوده مقصود دخی — دخی یوق شهرمزده موجود

کیمیاگر کوروجک دیدی بلی — بودر اکسیرک اهم عملی

کردی شاه ایله تنها برجایه — اوردی حیله کورکن اجزایه

ایدوب اجزایی عمل له اتلاف — قدرینک قیمتنه چوقلدی ز صاف

بوتنه قویوب ایدوب انجلا — بر سبیکه زری ایتدی پیدا

عقلنی الدی کوروب شاه جهان — دیدی تحسین ایدوب ای [illegible] زمان

افرینلر سکا هم صنعتکه — فن اکسیرده اصلیتکه

لیک وار می بونی ایلمکه سبیل — طرامونی نیجه اتک تحصیل

دیدی اول رند او اکسیر نما — ایتمک استر سفر ملک خطا

دیدی پادشه نه ملکدر سن کیدرسن — غیری بیلمز بو ایشی سن ایده سن

دیدی فرمان سنکدر ای شاه جهان ایده یم بو لکه جانم قربان

ویردی اول شه اکه چوق مال و منال ایلدی اول شهر خطایه ایلتی

الدی اول گنجی او رند عیار گلدی کی سمته بنیه ایتدی قرار

گنجه نائل اولانه اکثری نذر اوکدشده که کیدر اچی کیدر

بو خبر لطوله بی خواه جهان اولدی حیران عقلی دوران

وار ایدی اراده مکر بر درویش عالمک بی خبر تندن دلریش

قنده کوتش ایلر ایدی راحتی دفتره عادتی ایدی یازمق

کوروب اول غنج شاهک صحبتی دفترک باشنه یازدی شیلها

ایشیدوب شاه انی ایلدی جفا دیدی ای نام اکش و ناهشیار

سویده واقعی بو تحریر انک حقه وارمی سنک ای شابانک

دیدی بر در دی مجهول الحال الینه کرمش الکن وافر مال

بردی

بردی سنکه عزم ایتسونمی عقل و دانش بونی جزم ایتسونمی

بو قدر مال ایله اولی فرزانه کلمز الکیم اوله دیوانه

کینه دن خاطری صاف ایله یازمیمی سنی انصاف ایله

دیدی شه یا کلجک نیلر سبک اوز عاندن نه جواب ایلر سبک

دیدی شاهم وارانک استانی سنی بو روب یازدم بن انی

هله بن بلدیکم ای جاه پدر فن اکسیر ایدی انجق بو قدر

دخی اعلم وار ایسه بن بلمم بیلور ادم وار ایسه بن بلمم

بو ریک سندیج کوتش کهار بنت دوشه جک حالی دکلدر خرابات

در مذمت سخن چین

ای سبقخوان کتاب الفت ادب اموز رسوم صحبت

ایتمه زنهار صقین نقل کلام اولمه پایبند کلام نمام

صانمه بر قاعدهٔ دلالی کیسهٔ گوشی کران افواهی

اولمه رافع علم و سوامع بری بیر سینه دوشرمه نامع

دهنک ایتمه مقر اقوال دیکه سونلر سکا نقال مقال

بزمدن بزمه گوتره سخنی ایله صندوق امانت دهنی

دهن و گوش امانت کاراست تا صورلر سنه بیله انکار ایت

حسن دنیدن دیدیلر شامغ ترک لا ابلیرم و مال یعنی

نقل مجلس ایدر ایراث فساد ویرر اسباب مصافاته کساد

فتنه ویروب ایدر آشوب و جدال گاه اولور بلکه مؤدی قتال

کیمده اولسه متمکن بو صفت اولور اوردهٔ کوی محنت

اولور امثال اراسنده مذموم مقدمی خلق شمار ایلر شوم

واردغی یرده سکوت ایلرلر صاقننک کلدی منافق دیرلر

سارق

سارق معنی و جاسوس کلام دزد چابوک روی کالای پیام

خواجهٔ مسئلهٔ آموز ادب دیدیلر مجلس اماندر هب

عیب صد عیب که اهل اسلام ایده تحریف طرازی کلام

بوغازی بوش سبوک سرلر اولور که سخن نقلینه سرعتله کلور

تا ایشتسون دیمیجک او طوره مز خبرک سویلمدکچه طوره مز

بوشه دور هر نه ایسه همیانک باشی اشاغه ایدر انبانک

سر که طولومنه بکزر نمام چاتلر ایتمز ایسه نقل کلام

حسبی الودهٔ غمد غماز که اولور کورزکی غمله انباز

محنتی غیردن ایلر او عقود کیمدن کیم غم کوره اولور مسرور

نه ایشتدی ایسه انی نقل ایلر بوز اذن کیسه‌سنده سویلور

دیلی قورشوده دهنی سر تفنک بر نفسده قوپار در شعلهٔ جنک

بایدی مجلسینی صورتنگ ایتمیین کیمسه الله ضبط صح

انی درکار ایدیچك ایقاده دونر اول بر بیسی ده افساده

دورمز نقلنی ایدنجه تمام سرعت ایله ایدر اندننده قیام

بنده بر مجلسده جانك اتی انده ده هر نه ایشیدیسه صپتر

بویله بویله ایدرك نقل کلام طولاشور اخشامه دك شهری تمام

طبعی بو عادتی بو کاری بودر روز و شب نخبهٔ افکاری بودر

بر خصومت براغوب اول ابد اصل نسل اولاده سورر اولماز فصل

ایکی فرقه هدف محنت اولور صلح اولورلرسه ده بی لذت اولور

که دوشر ایتدوکی افسادی دیله ادا القده صاتلور کندی بیله

آخرتده ایشی خود واویلا قتلدن فتنه اشد دیدی خدا

بیلکی

پیك اخبار و حوادث نیجه خر اتمش اغزین قولاغن وقف خبر

باز ایدوب گوشنی اول ایکی گوز جان و یرور ر خبره تازه ایچون

اون قوناق یردن اولاق آلور البته نه حالیه خبر

کندی شهرینه گلن اخباری آلور اچلمدن اول باری

صاحبی اتمدین امرینه قیام اول یایار دایرهٔ شهره تمام

قرق قوناق عزل ایله نصبك خبری تا ایلدن دوق آوده ایدر بدری

کندی عقلنده اولانلرم خبردن استماعندن اولورلر شاد آن

کنجوب ر علمله نخبه عقلا بری بیرندن ایدرلر اخفا

دردولتده او ایش خود یتمش شایع اولمش او نودلمش گتمش

ایکی ای اتمش اره یرده گذار بونده بونلر انی قیمتلر صار

نو بنو ایتمده دولتده ظهور گونده صد گونه آنك كبی امور

کچنن لطفدن اهل تدبیر — قابل اولمزی ایسه تقریر

طرفه در بی خبران عالم — نادرا چوق بو سوزی اکلر آدم

حمد لله هله ای جان پدر — سنده یوقدر بو صفتلردن اثر

بنده امیدم اودر کم الله — سنی بو غایتدن ایده آگاه

شرابله اولمیه سن آلوده — دو جهانده اوله سن آسوده

در بیان طبیب حاذق

ای طلبکار طبیب حاذق — نبض آموز مرید صادق

مؤمنه فرضدر ای روح روان — علم ابدان ایله علم ادیان

طبده اقوالی مهمات فنون — ای منکر دکل الا مجنون

قنغی معموره که یوق انده حکیم — یوق جواز اولمغه اول محره تقدیم

قنغی معموره که کیم اولمیه طب — تلفی نفس اولور مستوجب

ایتمش

ایتمش رجا ای عقاقیری خدا — مرض و علته اسباب شفا

دینیور اما او طبیبه حاذق — که اوله اسم حکیمه لایق

چوق فنونه کورهکه محتاج طبیب — هر برندن اوله بر نبذه نصیب

اوله حکمت و هیئت لازم — نحو و صرف و عربیت لازم

هم مجرب اوله هم اهل کتاب — اوله دانای خواص اعشاب

نبضدن ایلیه تشخیص عرض — اوله اسبابه مبنی جاسوس مرض

طبع اجزای عقاقیری بیله — کشف جسمده تدبیرن بیله

ایده تدبیر و تجربه ایله علاج — ایتمیه جهل ایله افساد مزاج

اوله مرضایه دلیل صحت — اولمیه تقویه داء علت

ایده قانون ایله تدبیر دوا — ایتمیه تجربه یه خلقی فدا

اولمیه نشتر جهلی خون ریز — اولمیه راه زن عمر عزیز

شربت ابلیه تسکین مواد … ایده تعدیل طبایع اضداد
دینمز اول شخص هوسکاره حکیم … کاولابی تجربه وبی تعلیم
خود بخود طبیب اولم ساکدر … نه طبیب اول مرض مهلکدر
متطبب فقط چوق شخص قریب … کیجنور کندی خیالنده طبیب
برنیچه حرف طبابت قاپمش … کندوبی نقد فلاطون یاپمش
المز اصل نظره سقراطی … کندی شاکردی بیلور بقراطی
بکجنور وضع حکیمانه ایله … اصطلاحات طبیبانه ایله
انلر کده چوغی اما که غلط … کرجلیس دیر سک اکر رغمی فقط
اصطلاحات سوزر معناسز … شربت وحقنه ویرر اجراسز
رطب ویابس سخنی سرتابا … بیلمز نیک اصلنی بلمز اما
سوز آراسنده صالار دوباره … صانور اما که آسامی دیار

ظن

ظن اید مفردا ایشتسه کلمات … دیر مرکب دیسه بوقیمی دوات
دردی با اقجه با خود شهر بندر … فن حکمت ارادم آلتندر
رغمی و اراو کرنه مز اصلندن … اولدر خسته لری جهلندن
قنده کم خسته کوره بی پروا … باشور نبضنه اقا بیچاره
قبضی فرق ایلیه مز بنیندن … صفرای الکیه مز بلغمدن
ایدر انشامی هر کله مست … یتر رغمم در ختینه شکست
ایلمز فرق سفوف ومعجون … صانور افسونه دینور افیمون
کورسه قاروره صانور ظرف آب … شاخ حجامی صانور کاسه آب
ویرر سهال ملینه کشاد … قبضه امساک ایلر امداد
ربخ سودایه ویرر زنجان … قان اولور قنده کوررسه یرقان
یدرر خسته یه بالقله لبن … قوقودر درد سره مشک ختن

یخ ویرانسه سعال تدبیر — بیدر حار مزاجه انجیر
بیدر خسته‌یه تماریه عسل — درد چشمه آقیدر آب بصل
بویله‌دن هب شکور طبیبان زمان — اکثری جاهل و احوال ندان
اقتضا ایتمیجک بو دمه تنک — مختصه تجربه ایتمه بدنک
اقتضا ایتدکی دم بی تأخیر — رای حذاق ایله ایله تدبیر
ایت مدارا بو لبجق او شیادن — وزن قیل رتبه‌ء استعدادینی
کنج کافی سکا طب نبوی — طب شافی حکم مصطفوی
معده‌یه دیدی نبی بیت الدا — حمیه حقنده دیدی راس شفا
ایله بو قاعده‌ی پیش نهاد — ایتمه زنهار بو مقداری زیاد
ایله پرهیزی محافظ بدنه — کیرمه سوء هضم فرجه‌ء تنه
فصل نیسانده که قصد نیت — اولدی مستوجب حفظ و صحت

چارشنبه‌ده کرک شرب دوا — عملی معتدل اوله اما
شیشه و فصد ایار روح روان — ایتمه درهم قدر اینسون جریان
حقنه‌ء لینه‌نک نفع کثیر — علل معده‌ء دفعه اکسیر
بونلر یک ایتمه و راستا کذر — شربت حاره‌دن ایله حذر
حق سنی ایتمیه محتاج حکیم — طول عمر ایله ایده طبعی سلیم

در بیان دعاء ختم کتاب

لله الحمد تمام اولدی سخن — آچه لم ادعیه‌ء خیره دهن
حضرت حق سنی مسرور ایتسون — غصه‌دن خاطرکی دور ایتسون
اوله‌سن عزت ایله برخوردار — ایده‌سن عمر طبیعیه گذار
خیر ایده حضرت حق ایجابک — اعتدال اوزره کچه ایامک
ویره الله سکا عمر دراز — اوله‌سن علم و عملده ممتاز

اولاسن قایم محراب صلاح | بوله‌سن مرتبهٔ فوز و فلاح
اولمیوب حقده و خلقه مبغوض | سنی الله ایده محبوب قلوب
مسلکک اوله رسوم آداب | خلق سنده‌ن ایده لر شرم و حجاب
آستانک اوله مأوای سرور | دوستانک اوله مسنای حضور
جمع اوله خانکه خیر و برکت | گیرمیه کیسکه‌ال نحوست
نقمهٔ زهر بایمیه‌سن | نه گوزل باده‌هوا دیمیه‌سن
اولاسن دغدغه‌دن آزاده | اوله پیراسته دلک آماده
رزق ایچون چکمیه‌سن رنج و تعب | نعمتک اولمیه محتاج طلب
ایرشه نعمت حق بی زحمت | حاسدک گورمیه روی راحت
بولاسن نعمت بی سعی و عمل | گوره‌سن راحت بی جنگ و جدل
احتیاج ایلمیه دستک بیت | بخشش ایده‌سن اولاسن بالادست

لطف عون مددکارلغاور صانع کونکلم (۹۱)

دهنک
یاد

دهنک خواهش باز ایتمیه‌سن | نشکیرن غیره نیاز ایتمیه‌سن
کشف حال ایتمیه‌سن بی دم | التجا ایتمیه‌سن نامحرم
هر بنیه ایتمیه تعلق نظرک | اوله آسانلق ایله حضرک
غیرک اولسه قدر شیاسی | بوله سنده آنک اعلاسی
باشش ایله چشمی پر اشک ایتمیه‌سن | کمه‌نک حالنه رشک ایتمیه‌سن
قلبکه بولمیه مدخل اوهام | گوزلرک گورمیه گرد آلام
دوشمه اول محنته کم آه ایده‌سن | گورمه اول حالی که اکراه ایده‌سن
کمسه‌دن چکمیه‌سن خشیت و بیم | دستگیر اوله ستار و کریم
خاطرک اولمیه پامال ملال | ایرمیه دولتکه دست زوال
صبح خیالنده غم چکمیه‌سن | عمرک اولدقجه ستم چکمیه‌سن
سنکه میل ایلیه‌سک کوه اوله | طبع اغراض اوزادیسک دوله

فتح اولوب مخزن کنج غیبک — نقددن اولمیه خالی جیبک

اولمیه مقصد خواهش دهنک — گوستره ناز ایدوکمن سخنک

عالدن اولمیه خالی بوجاغک — نالدن اولمیه خالی اوجاغک

لطف حق غیره دست آچمیه سن — خلقه لطف ایلیدن قاچمیه سن

لبک اولسون سخن آرای کلام — دهنک ماشطهٔ نفظ مرام

چوق اوله مالک ایله اولادک — ارته اول دیک ایله ایرادک

مظهر موهبهٔ حق اوله سن — ایو اولاده موفق اوله سن

گوره مه درد سر و چشم و دندان — اولمه محتاج حکیم و درمان

دعوت ایتمیه سن لی عزت — خانه دن چیقمیه سن بی رغبت

هر شبانگه نعیه سن شمع عسل — گرمیه مجلسکه دود کسل

دست بسته طوره پر خدامک — عیش عشرتله گچه ایامک

دهد

یابد

بایدروب تازه بتازه جام — کهنه گیمیه رمیه سن خدامک

پایمال ثقل اولمیه سن — طعنه گاه عقل اولمیه سن

بولمیه طعنه محل کمسه سکا — دیمیه کمسه بو دشمندی سکا

ایله سون سوسنکله گل حرف آغز — سوزک اولسون سبب خندهٔ لب

هر شبک قدر اوله هر روزک عید — سوره سن دولت ایله عمر مزید

چون ابو الخیر قوندی نامک

خیر ایده ختم حق انجامک

تمت تم

الحمد لله [illegible] الملک [illegible]

تمت [illegible] ۱۱۴۳

وقت الضحی [illegible]

ذی الحجه [illegible]

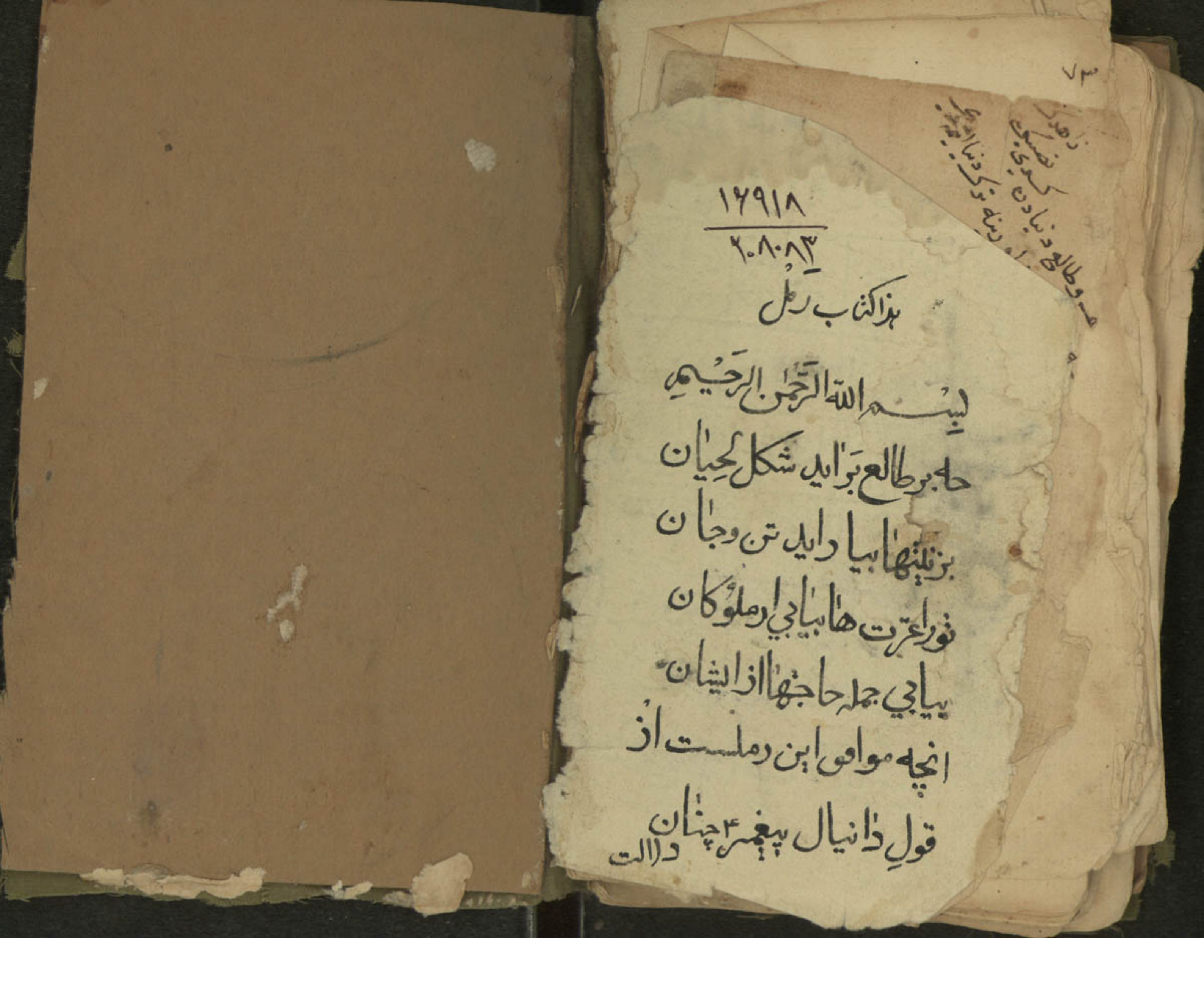
و تعلم ما في البر والبحر

اللحيان	قبض الداخل خل	قبض الخارج ج	
فرح	عقلة	انكيس	حمرة
بياض	نصرة الخارج ج	نصرة الداخل خل	عتبة الداخل خل
عتبة الخارج ج	نقي الخد	اجتماع	طريق

ورقة الا يعلمها ولا حبة

الارض ولا رطب و

الا في كتاب مبين

٧٣

١٦٩١٨
٢٠٨٠٩٣

هذا کتاب رمل

بسم الله الرحمن الرحیم

حه بر طالع بر آید شکل لحیان

بر تلیثها بیا دائید تن و جان

نور اعزت ها بیابی ار ملوکان

بیابی جمله حاجتها از ایشان

انچه موافق این رملست از

قول دانیال پیغمبر چنان

دلالت

